

AKSARAY ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TEMEL EĞİTİM ANABİLİM DALI
OKUL ÖNCESİ EĞİTİMİ BİLİM DALI

OKUL ÖNCESİ DÖNEMDE ÇOCUĞU OLAN ANNELERİN
PAYLAŞAN EBEVEYNLİK (SHARENTING) DAVRANIŞI
VE BENLİK SAYGISI ARASINDAKİ İLİŞKİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

SELVİ BAŞTUĞ

PROF. DR. ŞÜKRAN KILIÇ

AKSARAY-2025

AKSARAY ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TEMEL EĞİTİM ANABİLİM DALI
OKUL ÖNCESİ EĞİTİMİ BİLİM DALI

OKUL ÖNCESİ DÖNEMDE ÇOCUĞU OLAN ANNELERİN
PAYLAŞAN EBEVEYNLİK (SHARENTING) DAVRANIŞI
VE BENLİK SAYGISI ARASINDAKİ İLİŞKİ
YÜKSEK LİSANS TEZİ

SELVİ BAŞTUĞ

DANIŞMAN : PROF. DR. ŞÜKRAN KILIÇ
JÜRİ ÜYESİ : DR. ÖĞR. ÜYESİ REMZİ KILIÇ
JÜRİ ÜYESİ : DR. ÖĞR. ÜYESİ TUĞBA AKKAYA

AKSARAY-2025

TELİF HAKLARI VE TEZ FOTOKOPİ İZİN FORMU

Bu tezin tüm hakları saklıdır. Kaynak göstermek koşuluyla tezin teslim tarihinden itibaren (....) ay sonra tezden fotokopi çekilebilir.

YAZARIN

Adı : Selvi

Soyadı : BAŞTUĞ

Bölümü : Okul Öncesi Eğitimi

İmza :

Teslim Tarihi :

TEZİN

Türkçe Adı: Okul Öncesi Dönemde Çocuğu Olan Annelerin Paylaşan Ebeveynlik (Sharenting) Davranışı ve Benlik Saygısı Arasındaki İlişki

İngilizce Adı: The Relationship Between Sharing Behavior (Sharenting) and Self-Esteem of Mothers with Preschool Children

ETİK İLKELERE UYGUNLUK BEYANI

Tez yazma sürecinde bilimsel ve etik ilkelere uyduğumu, yararlandığım tüm kaynakları kaynak gösterme ilkelerine uygun olarak kaynakçada belirttiğimi ve bu bölümler dışındaki tüm ifadelerin şahsıma ait olduğunu beyan ederim.

Yazar Adı Soyadı: SELVİ BAŞTUĞ

İmza:

T.C.
AKSARAY ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
JÜRİ ONAY SAYFASI

Selvi BAŞTUĞ tarafından hazırlanan “Okul Öncesi Dönemde Çocuğu Olan Annelerin Paylaşan Ebeveynlik (Sharenting) Davranışı ve Benlik Saygısı Arasındaki İlişki” başlıklı tez çalışması aşağıdaki jüri tarafından oy birliği ile Aksaray Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Temel Eğitim Anabilim Dalı’nda Yüksek Lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

	<u>Kabul</u>	<u>Ret</u>	<u>İmza</u>
Danışman: Prof. Dr. Şükran KILIÇ (Temel Eğitim Ana Bilim Dalı, Aksaray Üniversitesi)	☐	☐	
Üye: Dr. Öğr. Üyesi Remzi KILIÇ (Temel Eğitim Ana Bilim Dalı, Aksaray Üniversitesi)	☐	☐	
Üye: Dr. Öğr. Üyesi Tuğba AKKAYA (Çocuk Gelişimi Ana Bilim Dalı, Mustafa Kemal Üniversitesi)	☐	☐	

Tez Savunma Tarihi: 12/06/2025

Sosyal Bilimler Enstitüsü Yönetim Kurulununtarih ve sayılı kararı ile onaylanmıştır.

Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürü
Prof. Dr. Aybala ÇAYIR
İmza

TEŞEKKÜR SAYFASI

Danışman hocam olmasından onur duyduğum danışmanım Şükran KILIÇ' a, her aşamada desteğini esirgemeyen, ders dönemi dahil her konuda yanımda olan, bana yüksek lisansın hediyesi olan canım Nurhan KIŞLA' ya teşekkür ediyorum.

Her zaman beni destekleyen, yardımına koşan, bu süreçte çocuklarımla ilgilenen canım annem Nermin AKATA' ya, babam Nadir AKATA' ya, kardeşlerim ve eşime teşekkür ediyorum.

Hayatımın hediyesi olan oğullarım Utku' ma ve Barış' ıma teşekkür ediyorum.

ÖZET

Bu araştırma okul öncesi kurumlarında çocuğu olan annelerin paylaşılan ebeveynlik (sharenting) davranışı ve benlik saygısı arasındaki ilişkiyi ortaya koymak amacıyla gerçekleştirilmiştir. Bu amaç doğrultusunda, bu iki değişken arasındaki ilişki ortaya konulmuş olup, annelerin paylaşım davranışı ve benlik saygısı düzeyleri bazı demografik değişkenler açısından farklılaşıp farklılaşmadığı ortaya konulmuştur. İlişkisel tarama modelinde tasarlanan bu araştırmanın evrenini 2023-2024 eğitim öğretim yılında Aksaray il merkezindeki resmi ana sınıfı ve anaokullarına devam eden 60 ay üstü okul öncesi dönemdeki çocukların annelerinden oluşmaktadır. Bu çalışmanın örneklemini ise Aksaray il merkezindeki resmi ana sınıfı ve anaokullarına devam eden 60 ay üstü okul öncesi dönem çocukların anneleri arasından rastlantısal bir şekilde seçilen 268 anne oluşturmaktadır. Araştırmaya katılan annelerden Annelerin Paylaşılan Ebeveynlik (sharenting) Ölçeği, İki Boyutlu Benlik Saygısı: Kendini Sevmek/Özyeterlilik Ölçeği ve Kişisel Bilgi Formu kullanılarak veri toplanmıştır. Araştırma kapsamında toplanan veriler SPSS 21 paket programı aracılığıyla analiz edilerek çözümlenmiş olup, paylaşımcı ebeveyn davranışları ve benlik saygısı düzeylerini ve bu değişkenler arasındaki ilişkiyi tespit etmek amacıyla, betimsel istatistik, anova testi, korelasyon analizi, t-testi gibi istatistiksel analizler gerçekleştirilmiştir. Araştırma neticesinde, annelerin paylaşımcı ebeveyn davranışları ve benlik saygısı düzeyleri arasında olumlu yönde, düşük düzeyde bir ilişkinin olduğu saptanmıştır.

Anahtar Kelimeler : Benlik Saygısı, Paylaşılan Ebeveynlik (Sharenting), Sosyal Medya

Bilim Kodu : 11007

Sayfa Adedi : 66

Yazar : Selvi BAŞTUĞ

Danışman : Prof. Dr. Şükran KILIÇ

ABSTRACT

This study was conducted to reveal the relationship between sharenting behavior and self-esteem of mothers with children in preschool institutions. For this purpose, the relationship between these two variables was revealed and it was revealed whether the sharing behavior and self-esteem levels of mothers differed in terms of some demographic variables. The universe of this study, designed in the relational screening model, consists of mothers of preschool children over 60 months of age who attend official kindergartens and preschools in the Aksaray city center in the 2023-2024 academic year. The sample of this study consists of 268 mothers who were selected through convenient sampling among the mothers of preschool children over 60 months old who attend official kindergartens and preschools in the city center of Aksaray. Data were collected from the mothers participating in the study using the Mothers' Sharing Parenting Scale, Two-Dimensional Self-Esteem: Self-Love/Self-Sufficiency Scale and Personal Information Form. The data collected within the scope of the study were analyzed and resolved using the SPSS 21 package program, and statistical analyses such as descriptive statistics, anova test, correlation analysis, and t-test were performed in order to determine the levels of sharing parenting behaviors and self-esteem and the relationship between these variables. As a result of the study, it was determined that there was a positive, low-level relationship between the mothers' sharenting behaviors and self-esteem levels.

Keywords : Self-Esteem, Sharenting, Social Media
Science Code : 11007
Number of Pages : 66
Author : Selvi BAŞTUĞ
Supervisor : Prof. Dr. Şükran KILIÇ

İÇİNDEKİLER

TELİF HAKLARI VE TEZ FOTOKOPİ İZİN FORMU.....	i
ETİK İLKELERE UYGUNLUK BEYANI.....	ii
JÜRİ ONAY SAYFASI	iii
TEŞEKKÜR SAYFASI	iv
ÖZET	v
ABSTRACT	vi
İÇİNDEKİLER	vii
TABLolar LİSTESİ.....	ix
KISALTMALAR	x
BİRİNCİ BÖLÜM	1
GİRİŞ	1
1.1. Araştırmanın Amacı	2
1.2. Araştırmanın Önemi	2
1.3. Araştırmanın Problemi ve Alt Problemler	3
1.4. Sayıtlılar	3
1.5. Araştırmanın Sınırlıkları	4
1.6. Tanımlar	4
İKİNCİ BÖLÜM.....	5
KAVRAMSAL ÇERÇEVE.....	5
2.1. Paylaşımcı Ebeveyn Davranışı (Sharenting).....	5
2.1.1. Ebeveynlerin Sosyal Medya Paylaşımlarının Nedenleri	6
2.1.2. Ebeveynlerin Sosyal Medya Paylaşımlarının Olası Sonuçları	6
2.2. Çocuk Hakları İhlalleri ve Mahremiyet	9
2.3. Benlik Kavramı	10
2.3.1. Benlik	10
2.3.2. Benlik Saygısı.....	13
2.3. Sharenting ve Benlik Saygısı	16
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM	18
YÖNTEM.....	18
3.1. Araştırma Modeli	18
3.2. Evren ve Örneklem	18

3.3. Veri Toplama Araçları	20
3.4. Veri toplama süreci	21
3.5. Verilerin Analizi.....	22
DÖRDÜNCÜ BÖLÜM	24
BULGULAR.....	24
4.1. Annelerin Paylaşımcı ebeveyn davranışlarına İlişkin Bulgular	24
4.1.1. Annelerin Yaşına Göre Paylaşımcı Ebeveyn Davranışlarına İlişkin Bulgular.....	25
4.1.2. Annelerin Çalışıp Çalışmama Durumuna Göre Paylaşımcı Ebeveyn Davranışlarına İlişkin Bulgular	27
4.1.3. Annelerin Öğrenim Durumuna Göre Paylaşımcı Ebeveyn Davranışlarına İlişkin Bulgular	27
4.1.4. Annelerin Sosyal Medyada Geçirdikleri Zamana Göre Paylaşımcı Ebeveyn Davranışlarına İlişkin Bulgular	29
4.2. Annelerin Benlik Saygısı Düzeyine İlişkin Bulgular	30
4.2.1. Annelerin Yaşına Göre Benlik Saygısı Düzeylerine İlişkin Bulgular.....	31
4.2.2. Annelerin Çalışıp Çalışmama Durumuna Göre Benlik Saygısı Düzeylerine İlişkin Bulgular	32
4.2.3. Annelerin Öğrenim Durumuna Göre Benlik Saygısı Düzeylerine İlişkin Bulgular.....	33
4.3. Paylaşımcı Ebeveyn Davranışı ve Benlik Saygısı Arasındaki İlişkiye Yönelik Bulgular.....	34
BEŞİNCİ BÖLÜM.....	35
SONUÇ VE ÖNERİLER.....	35
5.1. Sonuçlar.....	35
5.2. Öneriler	40
5.2.2. Uygulamaya Yönelik Öneriler	40
5.2.3. Araştırmaya Yönelik Öneriler	40
KAYNAKÇA	41
EKLER.....	48
AKSARAY ÜNİVERSİTESİ TEZ DEĞERLENDİRME FORMU	53

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 1. Annelerin Demografik Verilerine İlişkin Frekans ve Yüzde Dağılımları	19
Tablo 2. Paylaşan Ebeveynlik Ölçeği ve Alt Boyutlarına İlişkin Güvenirlik Analizi	20
Tablo 3. Benlik Saygısı Ölçeği ve Alt Boyutlarına İlişkin Güvenirlik Analizi	21
Tablo 4. Paylaşan Ebeveynlik (Sharenting) ve Benlik Saygısı Puanlarının Dağılımına İlişkin Normallik Testi- Kolmogorov Smirnov Sonucu	22
Tablo 5. Paylaşan Ebeveynlik (Sharenting) ve Benlik Saygısı Puanlarının Dağılımına İlişkin Dağılımın Basıklık ve Çarpıklık Değerleri.....	23
Tablo 6. Paylaşımıcı Ebeveynlik (Sharenting) Davranışlarına Yönelik Betimsel İstatistik Sonuçları	25
Tablo 7. Annenin Yaşına Göre Paylaşımıcı Ebeveyn Davranışlarına Yönelik Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) ve TUKEY Testi Sonuçları.....	25
Tablo 8. Annelerin Çalışıp Çalışmama Durumuna Göre Paylaşımıcı Ebeveyn Davranışlarına İlişkin $\bar{x}$, ss ve t-Testi Sonuçları	27
Tablo 9. Öğrenim Durumuna Göre Paylaşımıcı Ebeveyn Davranışlarına Yönelik Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) ve TUKEY Testi Sonuçları.....	28
Tablo 10. Sosyal Medyada Geçirilen Süreye Göre Paylaşımıcı Ebeveyn Davranışına İlişkin Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) ve TUKEY Testi Sonucu.....	29
Tablo 11. Annelerin Benlik Saygısı Düzeylerine İlişkin Betimsel İstatistik Sonuçları	31
Tablo 12. Annelerin Yaşına Göre Benlik Saygısı Düzeylerine Yönelik Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Testi Sonucu	31
Tablo 13. Annelerin Çalışıp Çalışmama Durumuna Göre Benlik Saygısına İlişkin $\bar{x}$, ss ve t-Testi Sonuçları	32
Tablo 14. Öğrenim Durumuna Göre Benlik Saygısına Yönelik Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) ve TUKEY Testi Sonuçları	33
Tablo 15. Annelerin Paylaşan Ebeveynlik (sharenting) Ölçeği ve İki boyutlu benlik saygısı: Kendini sevme/Özyeterlilik Ölçeği ve Bu Ölçeklerin Alt Boyutları Arasında Hesaplanan Pearson Korelasyon Katsayıları.....	34

KISALTMALAR

%	: Yüzde
f	: Frekans
MEB	: Milli Eğitim Bakanlığı
n	: Örneklem Sayısı
p	: Manidarlık Düzeyi
Sd	: Serbestlik Derecesi
SPSS	: Sosyal Bilimler İçin İstatistik Paketi
Ss	: Standart Sapma
vd.	: ve diğerleri
$\bar{X}$	: Örneklem Aritmetik Ortalaması

BİRİNCİ BÖLÜM

GİRİŞ

İçerisinde bulunduğumuz çağda insanlar sosyal medyayı, bilgiye ulaşmak, yeryüzünde olup bitenden haberdar olmak, insanlarla sosyal etkileşimlerde bulunmak, sosyalleşmek, yeni arkadaşlıklar edinmek gibi değişik amaçlar doğrultusunda oldukça sık kullanmaktadır. Günümüz ebeveynleri de sosyal medyayı sıklıkla kullanmakta olup, çocuklarına ilişkin bilgi, fotoğraf, video gibi birçok veriyi sosyal medyada paylaşmaktadır.

Günümüzün ebeveynleri çocuklarını dijital öncelikli bir kültürde yetiştirmekte olup, birçok ebeveyn, ebeveynliğin sevinçlerini ve zorluklarını sosyal medyada paylaşmaktadır (Brosch, 2016). Ebeveynlerin çoğu, çocuklarının kişisel bilgilerini ve fotoğraflarını çevrimiçi olarak paylaşıırken iyi niyetle hareket eder (Steinberg, 2017). Ebeveynliğe ilişkin paylaşımlar neredeyse toplumsal bir norm haline gelmiş olup ebeveynler çocukların yaşamlarını giderek artan bir sıklıkla kamuoyu ile paylaşarak açık bir şekilde belgelemektedir. Pek çok çocuk daha yürümeye bile başlamadan sosyal medyada hayatlarıyla ilgili çok sayıda resim, gönderi ve güncellemeye sahip olmaktadır (Brosch, 2016). Paylaşımçı ebeveyn davranışları (sharenting) bireyin ebeveynliği veya çocuklarına dair çevrimiçi olarak yapmış olduğu paylaşımları ifade etmektedir. Bu paylaşımlar ebeveynlerin kendini ya da ebeveynliğini ifade etme biçimi olarak görülmektedir (Blum-Ross ve Livingstone, 2017). Ebeveynlerin bu tür paylaşımlarına, paylaşımçı ebeveyn davranışları (sharenting) adı verilmektedir. Başka bir ifadeyle, bir ebeveynin çocukları hakkında birçok ayrıntılı bilgiyi sosyal medya aracılığı ile kamuoyu ile paylaşması olarak tanımlanmaktadır (Brosch, 2016). Ebeveynler çocuklarının anne karnındaki ilk halinden tutun da ilk adım atması, ilk konuşması, ilk doğum günü, okula başladığı ilk gün gibi çocuklarının her bir anını sosyal medyada paylaşmaktadır.

Ebeveynlerin çocuklarına ait bilgi, belge, fotoğraf, video ya da değişik dokümanları sosyal medya aracılığıyla başkalarıyla paylaşmasına paylaşımçı ebeveyn davranışı (sharenting) denilmektedir. Ebeveynler sosyal medyada bu paylaşımları bilgiye ulaşmak ya da bilgiyi

aktarmak, başkaları ile yardımlaşabilmek ve sosyalleşebilmek ya da kendilerini ifade edebilmek amaçlarıyla yapmaktadır (Çoban ve Doğan, 2022).

1.1. Araştırmanın Amacı

Bu çalışmanın amacı okul öncesi dönemde çocuğu olan annelerin paylaşım (sharenting) davranışının benlik saygısı ile olan ilişkisini incelemektir.

1.2. Araştırmanın Önemi

Sosyal etkileşim insan olmanın gereği olup, insanların birbiri ile olan etkileşimi onların kendi dünyasını oluşturmakta ve şekillendirmektedir. Bu bağlamda, günümüzde insanların kendi dünyasını inşa etmesinde sosyal medyanın önemi de giderek artmaktadır (Baym, 2015). Bilgi ve iletişim teknolojilerindeki gelişmeler bireylere, düşünce, fikir ve görüşlerini paylaşabilecekleri ortamlar sunmakta, bu sanal ortamlar kitleleri, grupları ve bireyleri bir araya getirmekte; grup üyelerinin gerek kendi arasında gerekse başkaları ile etkileşim kurmasına imkân sunmaktadır. İnsanlar, bu dijital ortamlarda oldukça fazla zaman geçirmekte; bu sanal gerçeklik ortamlarında gerçek yaşamdaki gereksinimlerini gidermeye çalışmakta ve kendilerine yeni bir dünya oluşturmaktadır (Akıncı, Vural ve Bat, 2010). Birey, sosyal medya kullanarak belirli bir tatmine ulaşmakta ve bu tatmin duygusu bireyin sanal ortamlarda hakiki yahut sahte benliklerini ortaya koymasına olanak sağlamaktadır (Avcı, 2024).

Değişen dünya düzeninde bireyin davranış biçimleri de değişmekte olup, insanların birbirleri ile olan bilgi alışverişi, yardım alma ve yardım etme, problemlerine çözüm arama hatta bazı duygusal süreçleri de kapsayan birçok sosyal etkileşim artık sanal ortamlarda gerçekleşmektedir. Bireyin sanal alemdeki bu etkileşimleri onların gündelik hayatlarını, olaylara karşı bakışını ve düşünce dünyasını etkileyebilmektedir (Liman, 2020). Bu bağlamda ebeveynler de sosyal medyada her gün birçok paylaşımında bulunmaktadır. Paylaşımçı ebeveyn davranışı, içerisinde yaşadığımız toplumda oldukça yaygın hale gelmiş olup, günümüzde ebeveynlerin büyük bir çoğunluğu çocuklarına ait birçok içeriği sanal ortamlarda paylaşmaktadır. Bu bağlamda, bu çalışma ebeveynlerin paylaşımçı ebeveyn davranışları ile benlik saygıları arasındaki ilişkiyi ele almaktadır.

Alan yazını incelendiğinde, paylaşımçı ebeveyn davranışlarının genellikle alan yazınında çocuk mahremiyeti gibi değişkenlerle ele alındığı yahut bu hususta nitel araştırmaların yapıldığı anlaşılmaktadır. Bu araştırma paylaşımçı ebeveyn davranışları ve benlik saygılarını anlamak; bu

iki değişken arasındaki ilişkileri ortaya koyması açısından önem taşımaktadır. Paylaşımıcı ebeveyn davranışı (sharenting) ve benlik saygısı değişkenleri ve bu değişkenlerin alt boyutları (Paylaşım, sosyal karşılaştırma, olumlu geri bildirim etkisi ve olumsuz geri bildirim etkisi ve kendini sevmeye, öz-yeterlilik) arasındaki ilişkiyi ele alan bu çalışma, gerek değişkenler arası ilişkileri ortaya koyması gerekse bu iki değişkeni ebeveynlerin demografik niteliklerine göre derinlemesine ele alınması bakımından önemli olduğu düşünölmektedir. Ayrıca bu iki değişken ilgili alan yazına önemli katkılar sağlayacağı; gelecekte yapılacak çalışmalara rehberlik ederek ışık tutacağı düşünölmektedir.

1.3. Araştırmanın Problemi ve Alt Problemler

Bu çalışmada ‘Okulöncesi dönemde çocuğu olan annelerin paylaşım (sharenting) davranışı ile benlik saygısı arasında ilişki var mıdır?’ sorusuna cevap aranmıştır. Araştırma kapsamında bu soruya cevap aranırken aşağıdaki alt problemlere de cevaplar aranmıştır.

1) Annelerin paylaşım davranışları;

- a. Yaşlarına göre anlamlı farklılık göstermekte midir?
- b. Çalışıp çalışmadıklarına göre anlamlı farklılık göstermekte midir?
- c. Öğrenim durumuna göre anlamlı farklılık göstermekte midir?
- d. Sosyal medyada geçirdikleri zamana göre anlamlı farklılık göstermekte midir?

2) Annelerin benlik saygıları;

- a. Yaşlarına göre anlamlı farklılık göstermekte midir?
- b. Çalışıp çalışmadıklarına göre anlamlı farklılık göstermekte midir?
- c. Öğrenim durumlarına göre anlamlı farklılık göstermekte midir?

3) Okulöncesi dönemde çocuğu olan annelerin paylaşım (sharenting) davranışı ile benlik saygısı arasında ilişki var mıdır?

1.4. Sayıtlar

Araştırmaya katılan annelerin araştırma kapsamında kullanılan ölçme araçlarındaki soruları yanıtlarken ölçek sorularını içtenlikle ve doğru bir biçimde yanıtladıkları varsayılmaktadır.

1.5. Araştırmanın Sınırlıkları

- 1) Bu çalışma 2023-2024 eğitim öğretim yılında Aksaray İli merkez ilçedeki MEB’e bağlı anaokulu ve ana sınıflarında eğitim öğretim gören çocukların anneleri ile sınırlıdır.
- 2) Bu çalışmaya katılan annelerin araştırma kapsamında kullanılan ölçme araçlarına vermiş oldukları cevaplar ile sınırlıdır.
- 3) Bu çalışmada sınınan bireysel değişkenler yaş, eğitim durumu vb. ile sınırlıdır.

1.6. Tanımlar

Sharenting: Sharenting (paylaşımıcı ebeveynlik) çocukların mahremiyetini ihlal edecek şekilde, sosyal medya aracılığıyla ebeveynler tarafından çocukları hakkında pek çok detaylı bilginin fotoğraf, video ve paylaşımlarla kamuoyuna açıklanması şeklinde tanımlanmaktadır (Brosch, 2018).

Benlik Saygısı: Benlik saygısı bireyin kendine karşı olumlu veya olumsuz bir tutumdur (Rosenberg, 1965).

Sosyal Medya: Sosyal medya web 2.0 ve kullanıcılar tarafından oluşturulan; içeriklerin değiştirilmesi, düzenlenmesi ve paylaşılması imkanı olan bir platformdur (Kaplan ve Haenlein, 2010).

İKİNCİ BÖLÜM

KAVRAMSAL ÇERÇEVE

2.1. Paylaşımcı Ebeveyn Davranışı (Sharenting)

Sosyal medya ebeveynlere birçok imkân sunmakta olup, çocuklarının hayatları hakkında sosyal medyada arkadaşları ve aileleriyle bağlantı kurabilmekte, paylaşımlar yapabilmekte ve onlardan geri bildirimler alabilmektedir. Bazen bir "beğeni", bazen bir "paylaşım" ya da bir yorum, ebeveynleri çocukları ile ilgili kişisel bilgilerini kamuya açık olarak paylaşmasını teşvik etmekte ve bu da ebeveyni kişisel bilgileri kamuya açık hale getirmeye devam etmeye teşvik etmektedir (Steinberg, 2017).

Sharenting, ebeveynlerin çocukları hakkında çevrimiçi paylaşım yapma eylemini tanımlamak için kullanılan oldukça yeni bir terimdir (Bare, 2020). Ebeveynin çocuklarına ait fotoğraf, bilgi, belge ve video gibi dijital içerikleri dijital platformlarda kamuoyu ile paylaşması davranışıdır. Kavram İngilizcedeki “sharing” ve “parenting” kavramlarının bir araya gelmesiyle oluşmuştur. “Sharing” paylaşmak manasına gelirken, “parenting” ise ebeveyn manasına gelmektedir (Kopuz, Turgut ve Aslan, 2022). Ebeveynlerin sosyal ağlarda paylaşım yapması ile sharenting kavramı gündeme gelmiştir. Sosyal medya ebeveynlerin deneyimlerini paylaşımları ve ebeveynlik konusunda destek almaları için bir alan sağlamaktadır. Bununla birlikte sharenting tartışmalı bir konudur (Lazard, Rose Capdevila ve Abigail Locke, 2019). Birçok ebeveyn çocuklarının hayatlarına ait belli dönemlere ait bilgi, belge, fotoğraf gibi bazı dokümanları çocukları hatırlama, anma ya da kutlama maksatlı online platformlarda paylaşmakta olup, öte yandan bunun çocuklar açısından gelecekte doğuracağı sonuçları da kimse kestirememektedir (Brosch, 2018). Sharenting ile ilgili bütün bu açıklamalar göz önünde bulundurulduğunda “sharenting” kavramı, ebeveynlerin çocukların mahremiyetini ihlal edecek şekilde, çocukları hakkında pek çok detaylı bilginin sosyal medya aracılığıyla fotoğraf, video ve paylaşımlar yoluyla kamuoyuna açılmasıdır (Brosch, 2016).

2.1.1. Ebeveynlerin Sosyal Medya Paylaşımlarının Nedenleri

Çoğu ebeveyn, çocuklarının kişisel bilgilerini ve fotoğraflarını çevrimiçi olarak paylaşırken iyi niyetle hareket eder. Ancak ebeveynler çoğu zaman çevrimiçi paylaşımlarının sonuçları hakkında tam olarak bilgi sahibi olmadan ve paylaşımlarının uzun vadeli sonuçlarından habersiz bir şekilde paylaşım yapmaktadır (Steinberg, 2017).

Paylaşım literatürü incelendiğinde paylaşım davranışlarının farklı sebeplerinin olduğu görülmektedir. Bu nedenler arasında sosyal/duygusal ve psikolojik destek ihtiyaçları, bunu bir meslek veya para kazanma olarak görmek, narsistik özellikler, duygu ve düşünceleri ifade etme aracı olarak öne çıkmaktadır (Baştemur ve Kurşuncu, 2022). Ebeveynlerin çocukları ile ilgili paylaşımlar yapmasının farklı kapsamlar çerçevesinde ele alındığı anlaşılmaktadır. Ebeveynler anne-babalıkla ilgili konularda sosyal, duygusal ve psikolojik desteğe ihtiyaç duymakta olup, bu ihtiyaçlarını online platformlarda karşılayabilmektedir. Sosyal medyayı kullanan birçok ebeveyn online platformlarda ebeveynlikle ilgili birçok faydalı bilgiye ulaşabildiklerini belirtmekte olup, online platformlarda diğer ebeveynlerle etkileşime girebildiklerini, onlardan destek aldıklarını bu tarz gerekçelerle çocuklarının fotoğraf ve bilgilerini sosyal medyada paylaştıklarını belirtmektedir (Duggan vd., 2015). Ebeveynler sosyal medyada çocukları ile ilgili paylaşım yapmalarının temelinde başkalarından destek görmenin yanında ebeveynlikle ilgili deneyimlerini paylaşarak, ebeveynlikle ilgili işleri doğru yaptıklarını ve iyi bir ebeveyn olduklarını ortaya koyma kaygısı bulunmaktadır (Latipah, Kistoro vd., 2020). Ebeveynlerin sosyal medyada çocukları ile ilgili bilgi ve belgeleri paylaşımlarının bir başka sebebi ise sosyal medyayı bir iş alanı olarak görmesidir, burada yapmış olduğu paylaşımların ise kendisini kariyerinde daha ileri noktaya götüreceğini düşünmektedir. Sosyal medyada çocuklarına ait bilgi, belge ve resimler paylaşarak kendi imajlarını ve sosyal medyadaki mesleki kariyerlerini güçlendirmektedir (Davidson-Wall, 2018'den aktaran Baştemur ve Kurşuncu, 2022). Bazı ebeveynler sosyal medyada çocukları ile ilgili içerikleri ticari kaygılarla paylaşmaktadır. Görünürde diğer ebeveynlere yol gösterici paylaşımlar olarak algılansa da bu tip ebeveynler sosyal medyada bir ürüne yönelik içeriklerle takipçilerini belirli ürüne yönlendirebilmektedirler, böylelikle ebeveynler sosyal medya aracılığıyla maddi kazanç elde edebilmektedir (Erişir ve Erişir, 2018).

2.1.2. Ebeveynlerin Sosyal Medya Paylaşımlarının Olası Sonuçları

Çocuklar büyüyüp yetişkin bireyler olana kadar haklarının ebeveynleri ve içerisinde bundukları toplum tarafından korunması, onların kişisel güvenliklerinin temin edilmesi gerekmektedir.

Bu açıdan, ebeveynlerin paylaşımında bulundukları içerikler hakkında hassas davranması ve çocuğun faydasına olmayan, çocuğu gelecekte rahatsız edecek içerikleri paylaşmaktan uzak durması gerekmektedir (Çimke, Gürkan ve Polat, 2018). Ebeveynlerin paylaşımları, çocuğun duygusal olarak zarar görmesine sebebiyet verebilir. Ebeveynler her konuda çocuklarına özgürlük tanımalarına ve seçim hakkı sunmalarına rağmen, çocuklarının izni olmadan onlar hakkında paylaşımında bulunarak mahremiyetlerine müdahale etmiş, fikirlerine saygı göstermemiş olmaktadır (Rymanowicz, 2018'den aktaran Eyryce, 2022). Aynı zamanda ebeveynlerin sosyal medyada çocukları ile ilgili yapmış olduğu paylaşımlar ile çocuğun söz hakkını yok saydığı düşünülmektedir. Ebeveynler yapılan bu paylaşım ile ilgili olarak çocuğun neler hissettiğini değil, yapılan paylaşımın kendileri için ne anlam ifade ettiğini ve yapılan paylaşımdan alacağı etkileşim üzerine odaklanmaktadır. Dolayısıyla, bu paylaşımlarla çocuğun söz hakkı yok sayılmakta ve çocuğun kendini gerçekleştirme hakkı ihlal edilmektedir (Rymanowicz, 2018). Ebeveynlerin paylaşımında bulunmaları, çoğunlukla çocukların rızası olmaksızın gerçekleşmektedir. Çocukların rızası alınmadan yapılan her bir paylaşım, çocukların mahremiyetini ve haklarını ihlal olarak değerlendirilebilir (Eyryce, 2022). Ebeveynlerin çocuklarına ait içerikleri sıklıkla paylaşması çocukları art niyetli kişilere karşı savunmasız bırakmaktadır. Zira paylaşılan bu içerikler birçok kötü niyetli kişiler tarafından kullanılabilir. Paylaşılan bu içerikler izinsiz bir biçimde farklı ortamlarda kullanılabilir, çeşitli eşyalar üzerine izinsiz bir şekilde bastırılmakta ya da çocuk istismarcıları tarafından kullanılabilir (Baştamur, Borucu ve Bulut, 2021). Bir bilgi, belge, fotoğraf vb. içerik sosyal platformlarda paylaşıldığı andan itibaren kontrol, o içeriği paylaşan kişiden çıkmıştır. Artık bu içerik başkaları tarafından kaydedilerek değişik platformlarda kullanılıp paylaşılabilir. İçeriğin umuma açık olmaması, gizli paylaşım olarak paylaşılması bile buna engel değildir. Anne-babanın paylaştığı bu içerikler, üçüncü şahıslarca farklı hesaplarda sanki kendilerine ait içeriklermiş gibi paylaşılmasına, “çevrimiçi kimlik hırsızlığına” neden olabilmektedir. Ayrıca, ebeveynlerin çocukları ile ilgili paylaşımlarında çocukların, tam adı, yaşı, okula gittiği yer veya çocuk bakımı gibi belirli bilgileri çevrimiçi olarak paylaşması, güvenilmeyen birinin çocuğa erişme riskini doğurmaktadır. Ayrıca, çocuklara ait fotoğraf, video gibi masum içerikler yetişkinlere yönelik ve hoş olmayan sitelerde yayımlanabilmektedir (Rymanowicz, 2018).

Siber Takip: Siber takip, bireyin başkaları ya da saldırganlarca konumlarının belirlenerek dijital cihazlar kullanarak onları sürekli araştırarak takibe almayı, onları taciz etmeyi ya da tehdit etmeyi kapsayan bir kavramdır. Saldırganlar, bilgi iletişim teknolojileri ve sanal ortamları

kullanarak hedeflerine aldıkları kişiyi takibe alarak onlara ait değişik içeriklere ulaşabilmekte ve edindikleri bu içerikleri kurbanları ile iletişime geçebilmek için kullanmaktadır (Özkaya, 2023). Siber takip aynı zamanda saldırganın kişisel saldırılar yoluyla mağduru taciz etmesi ve mağdura ait gizli ve mahrem bilgileri ifşa ederek başkaları ile sanal alemde paylaşması ve dijital medyayı kullanarak saldırılarda bulunmasıdır. Bu takip, e-posta takibi, bilgisayar üzerinden takip ve internet üzerinden takip şeklinde olabilir. E-posta takipçileri, e-posta yoluyla tehdit edici ve nefret dolu mesajlar gönderebilir. Bu mesajlar spam veya virüs de içerebilir. İnternet takipçileri, diğer insanları taciz etmek için sosyal medya uygulamaları gibi küresel platformlarda aktif iken, bilgisayar takipçileri başka bir bilgisayarın yetkisiz kontrolünü ele geçirir ve kimliğini açıklamadan başkalarını taciz eder. Bu tür siber takipçilerin amacı mağduru taciz etmek veya tehdit etmektir (Gautam ve Abhishek Bansal, 2022).

Deep Fake Riski: Sanal ortamlarda paylaşılan içerikler, görseller veya videolar gerçek hayatta bazı faydaları olmakla birlikte bunlar aynı zamanda gizlilik ve güvenlikle ilgili çeşitli tehditlere de yol açabilmektedir. Deepfake bu tehditlere yol açabilecek yollardan biridir. "Deepfake" terimi, "deep learning" ve "fake" olmak üzere iki terimin birleşiminden oluşmaktadır. Deepfake'i kullanan herkes, bir resim veya videoda başka bir kişinin yüzünü değiştirebilir veya maskeleyebilir, sadece bununla sınırlı olmayıp, deepfake bir görüntü veya videodaki yüz ifadelerinin yanı sıra videodaki orijinal sesi de değiştirebilmektedir. Günümüzde deepfake, orijinal yüz, ses veya ifadeleri değiştirmek için yapay zeka gibi teknikleri kullanmakta olup, bir insanın, içeriğin deepfake teknikleri tarafından değiştirildiğinin tespit etmesi çok zordur (Chadha vd., 2021). Bu nedenle deepfake, art niyetli bireylerce kötü amaçlar doğrultusunda kullanılarak oldukça riskli bir durum oluşturmaktadır. Bireyin rızası olmadan sanal ortamlarda paylaşılan fotoğraftaki bir yüz, başka birisine ait uygunsuz bir içerikteki bireyin yüzüne montajlanarak bu uygunsuz içerik sanki yüzü monte edilen kişiye aitmiş gibi, montajı yapılan birey sanki o uygunsuz içerikte yer alan bireyin kendisiymiş gibi lanse edilmektedir. Bu durum ciddi problemler oluşturmaktadır. Zira art niyetli kişilerce, yüz montajı şeklinde yapılan sahte içerikler; bu amaç doğrultusunda montajı yapılan bireylere tehdit malzemesi olmaktadır. Bu tarz uygulamalar sadece yetişkinler için değil çocuklar için de tehdit unsuru içermektedir (Turgut, 2021).

Siber Taciz ve Siber Zorbalık: Bilgi iletişim teknolojileri, internet veya diğer dijital aygıtlar kullanılarak, bireyin, başka bir şahıs ya da grup tarafından tehditlere ve saldırılara maruz kalması, sanal ortamlarda rahatsız edilerek korkutulması siber taciz olarak değerlendirilebilir. Bu tip durumlarda ya saldırganlar bizzat kendileri taciz içerikli mesajlar, e-mailler gönderir ya

da sosyal platformlarda taciz eden içerikler gönderir, tehditte bulunur, başkalarının yapmış olduğu tehdit, taciz ve saldırıları kışkırtırlar. Ayrıca bu saldırganlar mağdurun ailesi ya da yakın çevresi ile de irtibata geçebilirler (Özkaya, 2023).

Siber taciz ve Siber Zorbalık birisini takip etmek veya hedef almak için internetin kullanılmasıdır. Siber zorbalık esas olarak gençlere odaklanırken siber taciz, diğer kullanıcı gruplarını hedef almaktadır. Siber tacizciler, başkalarını takip etmek ve onlara zorbalık yapmak için düzenli olarak web veri kümelerini, sosyal medyayı ve diğer internet tabanlı teknolojileri kullanmaktadır ve siber takip birçok kişi ve kurumu etkileyen, onları hedef alan ciddi ve karmaşık bir siber suçtur. Ayrıca Siber taciz sistematik ve tekrarlanan bir saldırdır (Gautam ve Abhishek Bansal, 2022). Maksatlı bir şekilde bir kişi veya grubu rencide etmek, ayıplamak, utandırmak, zarar vermek amacıyla bilgi iletişim teknolojileri aracılığıyla video, resim, metin ya da sesli içerikler göndermek, bu içerikleri umuma açık bir şekilde yayınlamak, kişi veya gruplara karşı alay etmek, onları küçük düşürmek gibi eylemlerden oluşmaktadır. Bu tip eylemler, internet siteleri, sosyal platformlar, sohbet platformları gibi sanal platformlarda meydana gelmektedir. Bu eylemlerin mağdur üzerinde; küçük düşürülmesi, aşağılanması, dışlanması, utanç duyması gibi sonuçları vardır ve bu durum mağdurun intiharına bile sebebiyet verebilmektedir (Özkaya, 2023).

2.2. Çocuk Hakları İhlalleri ve Mahremiyet

Mahremiyet, bireyin özel yaşamının gizli kalması anlamına gelmektedir ve mahremiyet denildiği zaman kişinin aklına ilk gelen vücudun mahremiyetidir. Bu doğrultuda çocuk istismarı da ebeveynlerin sanal ortamlarda paylaşımlar yaparken göz önünde bulundurması gereken önemli unsurlardan birisidir. Çocuk mahremiyeti, bireyin hayatında gizli olması gereken alanlardan birisidir. Ancak, toplumların sahip olduğu kültürel yapıya göre mahremiyet anlayışı, değişiklik gösterse de bazı bireyler bu alandaki paylaşımları normal görmekte ve başkaları ile paylaşabilmektedir (Aydemir, 2021). Teknolojik alandaki gelişmeler, bireyin değer yargıları üzerinde de dönüşümlere neden olmuş olup, teknolojik gelişmelerle birlikte değişen değerler bireyin mahremiyet algısını da değiştirmiştir (Coşan, 2022). Teknolojik gelişmelerle değişen bu mahrem anlayışı beraberinde daha önceleri bireyin kendisine ait özel alanı olarak gördüğü bilgi ve içerikleri bireyin artık hiçbir sakınca görmeden teşhir edebilmesini de doğurmuştur (Aydemir, 2021). Ancak, ebeveynlerin çocuklarına ait bu içerikleri çevrimiçi olarak paylaşması bazı riskleri de beraberinde getirmektedir (Amon vd., 2022). Ebeveynlerin umuma açık bir şekilde çocuklarına ait fotoğraf, video ya da değişik içerikleri paylaşması

çocukların mahremiyetine zarar verebilmekte ve onların istismar tehlikesiyle karşı karşıya kalmasına sebebiyet verebilmektedir (Duygulu, 2019). Sosyal medya ve sanal mecrada bireylerin paylaştıkları bu masumane paylaşımlar, kötü niyetli şahıslar tarafından üzerinde değişiklikler yapılarak istismar unsurları ve tehlikesi oluşturan farklı bir içeriğe dönüştürebilmektedir. Dolayısıyla ebeveynler sanal ortamlarda paylaşımda bulunurken her türlü ihtimali ve sorunu göz önünde bulundurmalıdır (Yüksel, 2021). Esasen bu paylaşımlar çocuğun mahremiyetini ihlal olarak görülmektedir. Bu paylaşımların getirmiş olduğu risklerin başında mahrem olarak tanımlanan içeriklerin sızdırılmasından kaynaklanan cinsel istismar gelmektedir (Amon vd., 2022).

Cinsel istismar ise çocukların cinsel tatmin maksadıyla kullanılmasını ifade etmektedir (Duygulu, 2019). Sanal alemde çocuk istismarı, yetişkin bir bireyin sanal ortamlarda çocukla güvene dayalı bir ilişki inşa ederek, çocuğu kendisine alıştırarak ona kötü duygularla yaklaşması biçiminde ifade edilebilir (Can, 2022). Ebeveynler tarafından yapılan masumane paylaşımlar, pedofili bireyler için sanal platformların çocuk istismarının rahat bir şekilde yapıldığı bir alan haline dönüşmesine yol açabilmektedir. Zira, çocuk teşhirciliği yapan pedofili sitelerinde kullanılan fotoğrafların büyük bir kısmı sosyal platformlardan herhangi bir izin olmaksızın elde edilen ve kullanılan fotoğraflardan oluşmaktadır (Baştumur, Borucu ve Bulut, 2021).

2.3. Benlik Kavramı

İlkçağdan beri filozoflar arasında benliği insanın bilinç durumu ve zihinsel yapısı ile tanımlama, hatta ben' i zihin' le özdeşleştirme eğilimi hep olagelmıştır. İnsanın zihinsel yapısı düşünsel, duygusal davranışından dolayı diğer varlıklarla karşılaştırıldığında, onu kendine özgü bir varlık haline getirir (Taşdelen, 2017). Benlik saygısını anlayabilmek için benlik, benlik imajı, ideal benlik ve benlik saygısı kavramlarını birlikte ele almak daha doğru olduğu düşünülmektedir.

2.3.1. Benlik

Benlik, bireyin sorumlu olduğu çevresel uyaranlara karşı kendini yenileme süreci olarak görülebilir. Benlik olduğumuz veya olmadığımız şey değil, aksine bizzat kendi yaptığımız bir şeydir. Benliğin tamamen içerikten yoksun bir şey olarak görüldüğünü söylemek doğru olmayacaktır, zira benliğin oluşumuyla ilgili "psikolojik süreçler" ve benliğin yeniden organizasyonunun parametrelerini sağlayan "psikolojik ihtiyaçlar" vardır (Giddens, 1991).

Bireyin kendisini nasıl gördüğü ve algıladığı biçiminde ifade edilen benlik, bireyin kişiliğinin bir boyutu olup kişilik gelişiminden sonra şekillenmektedir. Benlik, bireyin kendi kişiliğine yönelik kanılarından oluşmakta olup, bireyin kendisini tanıma ve değerlendirme biçimi şeklinde ifade edilmektedir. Benlik, kişinin kendisini gözetleyip yargılayan, bireyin kendisini değerlendiren ve onun hareket ve davranışlarını düzenleyen ve yöneten bir güçtür. Kişinin benlik anlayışı kendisine ilişkin his, fikir ve görüşlerini ifade etmekte olup, bireyin kendisini nasıl gördüğünün ifadesidir (Akçagöz, 2017). Benlik kavramı en iyi şekilde bireyin zihinsel ve fiziksel özelliklerinin toplamı ve bunları değerlendirmesi olarak tanımlanabilir. Benliğin bilişsel (düşünme), duygusal (duygu) ve davranışsal (eylem) olmak üzere üç yönü bulunmakta olup, benlik kavramı üç alanda gelişim göstermektedir: benlik imajı, ideal benlik ve benlik saygısı. Benlik kavramı, bireyin kendi benliğinin farkındalığıdır (Lawrence, 2006).

Benlik imajı ise, kişinin kendi bedenine, kişiliğine, yeteneklerine ilişkin izlenimlerini de kapsayan, kişinin kendine ilişkin öznel algısı olarak tanımlanmaktadır. Benlik imajı, kişinin zihinsel resmi olup, kişinin fiziksel görünümünün, kişinin deneyimlerinin, arzularının ve duygularının bütünleşmesidir (Bailey, 2003). Birey farkında olmasa da kendisinin bu zihinsel planını veya resmini yanında taşımaktadır. Birey bu zihinsel plan ve resim bağlamında, olduğunu sandığı türden bir insan gibi davranır ve tüm irade gücünü kullansa da başka türlü davranamaz. Kendisinin başarısız bir insan olduğunu düşünen birisi, başarılı olmak için ne kadar çabalarsa çabalasın, yoluna birkaç güzel fırsat çıksa bile başarısız olmanın bir yolunu bulacaktır. Kendisinin şanssız olduğunu düşünen kişi, aslında kötü şansın kurbanı olduğunu kanıtlamayı başaracaktır (Maltz, 1964). Ayrıca benlik imajı, bireyin zihinsel ve fiziksel özelliklerinin farkında olmasıdır. Bu, ailede ebeveynlerin çocuğa hem sözlü hem de sözlü olmayan iletişim yoluyla sevilip sevilmediğine, dair bir imaj vermesiyle başlamaktadır (Lawrence, 2006). Benlik imajı, kişinin mevcut bilinen benliğine karşı izlenimlerinin birleşimi olup, bireyin kendini tanımlaması anlamına gelmektedir. Bireyin öznel yaşamının merkezinde yer alır ve büyük ölçüde onun düşüncelerini, duygularını ve davranışlarını belirlemektedir (Rosenberg, 1965).

Benlik imajı insan kişiliğinin ve insan davranışının anahtarı olup, birey benlik imajını değiştirdiğinde kişiliğini ve davranışını da değiştirmiş olur. Dahası, benlik imajı bireysel başarının sınırlarını belirlemektedir. Bireyin neleri yapıp neleri yapamayacağını tanımlayan bireyin benlik imajıdır. Birey, benlik imajını genişlettiğinde "mümkün olanın alanını" genişletmiş olur. Yeterli, gerçekçi bir benlik imajının geliştirilmesi, bireye yeni yetenekler aşılayacak ve başarısızlığı kelimenin tam anlamıyla başarıya dönüştürecektir (Maltz, 1969).

Ancak bireyin benlik imajı zayıfsa, bu durum hayal kırıklığı ile sonuçlanabilir, hatta bireyin başkalarına saldırmasına bile neden olabilir (Burger, 2019). Kişinin kendisini nasıl algıladığı, başkalarının kişiyi nasıl algıladığı ve kişinin nasıl olmak istediği (ideal benlik) olmak üzere benlik imajının üç temel unsurundan bahsetmek mümkündür (Courtney ve Nash, 2024).

Benlik imajı sağlam ve güvende olduğunda birey kendisini iyi hisseder. Ancak, bireyin benlik imajı tehdit edildiğinde birey kendisini endişeli ve güvensiz hisseder. Eğer, bireyin benlik imajı yeterli olursa ve bireyin tamamen gurur duyabileceği bir şey olduğunda birey kendisine güvenir ve birey “kendi olmakta” ve kendisini ifade etmekte tamamen kendisini özgür hisseder. Utanılacak bir konu olduğunda ise birey onu ifade etmek yerine saklamaya çalışır (Maltz, 1969). Bir kişi kendi imajına takıntılı hale geldiğinde, bu onun hayatında büyük hasara yol açabilir; özellikle de takıntısı kendi imajının fiziksel boyutuna yönelikse (Courtney ve Nash, 2024).

Bireyin olmak istediği benlik olan ve bireysel kimliğin merkezi unsuru olan ideal benlik (Giddens, 1991), bireyin arzuladığı özelliklerden oluşmakta olup bireyin rehberi olmaktadır. Yani ideal benlik, insanların ulaşmaya çalıştığı olumlu durumları, dolayısıyla ilerlediği hedefleri olarak açıklanabilmektedir (Irtelli vd., 2021). Ayrıca ideal benlik benliğin içinde gelişen, motivasyon sağlayan ve kişinin arzularına, umutlarına, özlemlerine ve hayallerine odaklanmaktadır. Kişinin gerçek benliği ile ideal benliği arasındaki tutarsızlıklar veya uyumun, duygusal ve davranışsal olarak sonuçları olabilmektedir (Boyatzis ve Akrivou, 2006). Bireyin gerçek benliği ile ideal benliğinin kesiştiği küme ne denli büyük ise, bireyin o nispette benlik bütünlüğü olmaktadır. Bu iki benlik arasındaki uyum, bireyin hem kişisel gelişimine hem de mutluluğuna katkı sağlamaktadır (Özveren, 2020, akt; Çetin, 2024). İdeal benlik bireyin iradesini ve arzularına yönelik dürtüleri harekete geçirerek, bireyi yönlendirip değişmesine ve arzu edilen gelecekteki başarılarla ulaşmasını; mevcut ideal durumunu sürdürmesi için ise enerji sağlamaktadır (Boyatzis ve Akrivou, 2006).

İnsan gerçek benliğini değil ideal benliğini takip eder. Çünkü bireyin gerçek benliğindeki eksiklikleri tamamlaması ya da düzeltilmesi uzun zaman alabilir. Ancak ideal benlikte ise birey, farklı ortamlarda olmak istediği ‘ben’e kolayca dönüşebilir. Özellikle sanal ortamlarda bu duruma oldukça sık rastlanmakta olup, birey sanal ortamlarda olmak istediği ‘ben’e dönüşmekte ve bu olmak istediği ‘ben’ ile daha mutlu olmaktadır (Aydemir, 2014, akt; Akçagöz, 2017). Kişinin ideal benliğini harekete geçirmesi için hem bilişsel hem de duygusal süreçler gerekli olmaktadır. İdeal benlik, harekete geçtiğinde benliğin içerisinde motive edici ve yürütücü bir işlev görmektedir. Kişinin ideal benliğinin ve bunun neticesinde ortaya çıkan

kişisel vizyonunun üç ana maddesi bulunmaktadır. İlk olarak, ideal benlik, arzu edilen bir geleceğin imgesini içermektedir. Bu imge, kişinin hayallerinin, özlemlerinin gerçekleştirilmesidir. Henüz bilişsel niteliktedir ve kişinin tutkularından, hayallerinden ve değerlerinden kaynaklanan etkiyle beslenmektedir. İkincisi, ideal benlik öz yeterlilik düzeyini içermekte ve umutla beslenmektedir. Üçüncüsü, kişinin temel kimliğidir. Temel kimlik, kişinin ideal benliğinin önceden oluşturulan ve şu anki gelişen durumlara kendini adapte edebilen gelişime açık ve kişinin vizyonuna derinlemesine bağlı olan ve öz geçmişin altında yatan özelliktir. İdeal benlik, kişinin değişim veya uyum sürecinde bir aşama değişikliğini tetiklemektedir. Bu şekilde kasıtlı değişimi çağırmakta; kişinin davranışları, duyguları ve algıları üzerinde bu etkiyi yaratmak için ideal benliğin ifade edilmesi güçlü bir kişisel vizyon olmaktadır (Boyatzis ve Akrivou, 2006).

2.3.2. Benlik Saygısı

Benlik saygısı, bireyin kendisine karşı olumlu veya olumsuz bir tutumu olup, kişinin kendisinin "çok iyi" olduğunu, kendisinin "yeterince iyi" olduğunu düşünmesi olarak açıklanabilmektedir (Rosenberg, 1965). Diğer yandan, kişinin kendisini yeterince değerli ve yeterli olarak algılaması anlamına gelen benlik saygısı (Acun Kapıkıran ve Güzel, 2021), kişinin bireyi birey yapan değerleri ve kendisini beğenmesi, saygı duymasını ifade etmektedir (Sevim ve Artan, 2021). Ayrıca, benlik saygısı, kişinin kendisini tanıyıp bilmesi, kendi yetenek, kabiliyet ve güçlerini olduğu gibi kabullenip benimsemesi ve insanın özüne duyduğu sevgi, saygı ve güveni de ifade etmektedir. Bu bağlamda, insanın kendisine değer vermesi, yetenek ve kabiliyetlerini sergileyebilmesi, toplum içerisinde kabul görmesi ve bir şeyleri başarabilmesi benlik saygısının oluşmasında oldukça önemli etkenlerden olmaktadır (Akçagöz, 2017).

Bir kişinin benlik saygısı herhangi bir durumda yüksek olabilirken diğer durumlarda orta ya da düşük olabilmektedir. Yüksek benlik saygısı, kişinin “yeterince iyi” olduğu hissini vermekte olup, yüksek benlik saygısına sahip birey değerli bir kişi olduğunu hissetmektedir. Kendisine olduğu gibi saygı duymaktadır. Kendisine hayranlık duymamaktadır ve başkalarının da ona saygı duymasını beklememektedir. Bu kişileri tanımlamak için "kendini kabul" terimi kullanılabilir. Çünkü bu terim, bireyin ne olduğunu bildiğini, erdemlerinin ve eksikliklerinin farkında olduğunu ve pişmanlık duymadan kabul ettiğini ifade etmektedir. Bu bireyler kendisine saygı duymakta, kendisini değerli görmekte ancak diğer kişilerden üstün görmemektedir. Düşük benlik saygısı ise kendini reddetmeyi, kendinden memnuniyetsizliği, kendini küçümsemeyi ifade etmektedir. Bu bireyler kendine saygı duymamaktadır ve bu

bireylerin kendisiyle ilgili imajı nahoştur (Rosenberg, 1965). Düşük benlik saygısı, benlik ile ideal benlik arasındaki tutarsızlıktan kaynaklanmaktadır (Western, 1985).

Benlik Saygısı Yüksek Bireyler ve Özellikleri: Benlik saygısı kavramı yaşamın her alanında mevcut olup, genellikle yüksek özgüvenin gerektiği alanda başarı için kritik öneme sahip olduğunu varsayılmaktadır (Orth ve Robins, 2014). Hem kişiler arası hem de kişi kendi içinde yüksek benlik saygısının uyumsal etkilerini görebilmektedir. Örneğin, yüksek benlik saygısı, sosyal ilişkilerin başlatılmasını ve sürdürülmesini kolaylaştırabilir, bu da daha güçlü bir sosyal ağ ve daha fazla duygusal, araçsal ve bilgisel desteğin bulunmasıyla sonuçlanabilir ve bu da ilişkilerin ötesinde iş, zihinsel sağlık, fiziksel sağlık gibi birçok yaşam alanında olumlu çıktılar sağlayabilir. Yüksek benlik saygısı aynı zamanda reddedilme ve başarısızlık sonrasındaki kararlılığı da güçlendirmektedir ve bu da okulda, işte, ilişkilerde ve sağlıkta daha iyi sonuçlara yol açmaktadır. Yüksek benlik saygısına sahip olan bireylerin zihinsel ve fiziksel sağlıkları daha iyi olup, bu bireyler daha iyi sosyal ilişkiler kurmakta, okulda ve işte daha fazla başarı ortaya koyabilmekte ve daha az anti-sosyal davranışlar sergilemektedir. Yüksek benlik saygısının bu ve benzeri çok sayıda olumlu sonucu olduğu görülmektedir (Orth ve Robins, 2022). Kendine güven, kendini kabul etme, olumlu düşünme, gerçekçi hedefler, başarılı olma isteği, empati ve risk alma yüksek benlik saygısına sahip bireylerin özellikleri olarak öne çıkmaktadır (Kahyaoğlu, 2023).

- Kendine güven: Benlik saygısının yüksek olduğu bireyler yüksek özgüvene sahip bireylerdir. Başarısız olduklarında dahi yüksek özgüvenleri sayesinde pes etmezler (Burger, 2019). Bu kişilerin öz güveni yüksek olup, kendi kapasitelerine ve yeteneklerine karşı inançları tamdır. Bu sebepten bu bireyler kendilerini zorlayan yeni durumlar ve problemlerle cesur bir şekilde yüzleşmekten ve mücadele etmekten korkmazlar (Kahyaoğlu, 2023).
- Kendini Kabul: Benlik saygısı yüksek birey, kendisini olduğu gibi kabul eder (Burger, 2019) ve kendisinin ne olduğunu bilir, erdemlerinin ve eksikliklerinin farkında olup, pişmanlık duymadan kendisini olduğu gibi kabul eder (Rosenberg, 1965).
- Pozitif Düşünme: Benlik saygısı yüksek birey, iyimser olma eğilimindedir ve genellikle olumlu duygulara sahiptir. Bu kişiler, hayatın kaçınılmaz olumsuzluklarla karşı karşıya kalsa dahi kendisini iyi hisseder ve negatif bakış yerine olumlu bir bakış ortaya koyar ve olumsuzluklar karşısında bile olumlu düşünmeyi başarır (Burger, 2019).

- Gerçekçi hedefler: Bu kişiler, belirlemiş olduğu hedeflere varmak için mücadeleyi bırakmazlar. Afaki hedeflerden ziyade, gerçekleştirilebilecek gerçekçi hedefleri kendilerine belirlerler ve bu hedeflerine ulaşmak için emin adımlarla ilerlerler (Kahyaoğlu, 2023).
- Başarma İsteği: Yüksek benlik saygısına sahip bireylerin başarma isteği de yüksek olup, hedeflerini elde etmek için mücadeleyi hiçbir zaman bırakmazlar (Kahyaoğlu, 2023). Bu kişiler ne kadar başarılı olsa da mücadeleyi bırakmaz, ne kadar başarılı olursa olsun sıkı ve disiplinli bir şekilde çalışmaya devam ederler (Burger, 2019).
- Empati: Benlik saygısının yüksek olduğu bireylerin empati duyguları gelişmiş olup, başkalarının da duygularını önemser ve anlarlar (Kahyaoğlu, 2023).
- Risk alma: Benlik saygısının yüksek olduğu bireyler risk almaya oldukça meyilli olup (Oktan, 2014), bu bireyler cesurca hareket eder, başaramamaktan korkmaz ve risk almaktan çekinmezler (Kahyaoğlu, 2023).

Benlik Saygısı Düşük Bireyler ve Özellikleri: Benlik Saygısı düşük olan kişiler, kendileri hakkında kötü düşüncelere inanmış olmalarından dolayı, inançlarıyla çelişen geri bildirimleri kolaylıkla geri çevirmektedirler. İltifatlara ve övgülere güvenemezler ve çoğu zaman bu tür yorumları tam tersini ifade edecek şekilde değiştirmektedirler. Aşırı derecede çekingendirler, ilgi odağı olduklarında utanırlar. Olumsuz görüşleriyle çelişen başka bilgiler kendilerine hatırlatıldığında, bu bilgileri dikkate almamanın bir yolunu bulmaktadırlar (Sorensen, 2006). Kendine güvensizlik, kendini eleştirme, başarısızlık korkusu, yalnızlık hissi, duygusal dengesizlik, kaygı ve stres, karar vermede zorluk düşük benlik saygısına sahip bireylerin özellikleri olarak öne çıkmaktadır (Kahyaoğlu, 2023).

- Kendine güvensizlik: Düşük benlik saygısı olan insanlar, eksikliklerini gidermeye ve başarısızlıklardan kaçınmaya çalışan öz koruyucu bir yönelime sahiptirler (Hogg ve Vaughan, 2018). Bu bireyler, kendisine fazla güvenmez ve yeni ve farklı deneyimlerden uzak durarak alışkın oldukları, güvenli sahalarda kalmaya meyillidir (Kahyaoğlu, 2023).
- Başarısızlık endişesi: Benlik saygısı düşük olan bireyler başaramamaktan korkar ve bu sebeple, başarısız olmamak için fazla risk almayarak kendilerini zorlayacak görevlerden uzak durmaya çalışır (Kahyaoğlu, 2023).
- Duygusal dengesizlik: Benlik saygısı düşük olan kişiler, çoğunlukla dengesiz duygulara sahip olup, kendilerini değersiz hisseder. Bu durum onlarda, depresif, öfkeli ve saldırgan

davranışlara yol açabilir (Kahyaoğlu, 2023). Bu kişilerin, ruh halinde ve duygularında geniş dalgalanmalar söz konusudur (Hogg ve Vaughan, 2018).

- Kaygı ve stres: Benlik saygısı düşük kişilerin başkalarına karşı sahte bir görüntü sergileme olasılıkları daha yüksektir. Bu bireyler, sahte bir görünüm sergilediklerinden daha fazla kaygı ve stres yaşarlar (Rosenberg, 1965).
- Karar vermekte zorluk: Bu kişiler, düşük özgüvene sahip olduklarından, karar vermekte zorluk çekebilir ve başkalarının düşüncelerine ve kararlarına daha çok güvenir (Kahyaoğlu, 2023). Ayrıca, bu kişiler, kolayca ikna edilebilir ve başkalarından oldukça etkilenir (Hogg ve Vaughan, 2018).
- Kendini eleştirme: Bu kişiler, yüksek düzeyde sosyal destek ihtiyacı olan, başkalarının onayını önemseyen, öz güveni düşük bireyler olduğu için bu kişilerin kaygı düzeyleri yüksek olup sık sık kendilerini suçlar, aşağılık duygularına kapılabilir ve sık sık kendilerini aşağılayarak eleştirirler (Hogg ve Vaughan, 2018).
- Yalnızlık hissi: Benlik saygısı düşük kişiler sosyal ilişkilerinde izole bir hayat yaşayabilir ve kendilerini içerisinde bulunduğu sosyal ortamlarda yalnız hissedebilir. Bu kişiler sosyal ortamlarda fazla yer almaz ve öz güven eksikliği sebebiyle yeni ilişkilerden ve yeni tanışmalardan uzak durur (Kahyaoğlu, 2023).

2.3. Sharenting ve Benlik Saygısı

Birey içerisinde yaşamakta olduğu reel dünyada kendisinin var olduğunu, içerisinde yaşadığı çevredeki bireylere ispat etmek zorunda değildir. Fakat bu durum dijital veya sanal dünyada değişiklik göstermektedir. Sanal dünyada bireyi çevreleyen kişilerle olan paylaşımları onun sanal dünyada varlığının göstergesi olup, bireyin başkaları ile olan etkileşim ve paylaşımları onun sanal dünyadaki mevcudiyetini ortaya koymaktadır (Günüç, 2020).

Sanal ortamlarda ebeveynleri tarafından çocuklarla ilgili özel bilgilerin paylaşılması ve ifşa edilmesi toplum içerisinde hızla artan bir olgu olup, sosyal ağ siteleri, çocukların farklı günlük durumları hatta mahrem hallerine ait giderek artan sayıda bilgi ve fotoğrafla dolup taşmaktadır. Pek çok yeni ebeveyn, sevgilerinin bir ifadesi olarak bebeklerinin sevimli fotoğraflarını internette yayınlamaktan keyif almaktadır (Brosch, 2018). Başkaları ile bağlantı kurma, neşeyi paylaşma ve sosyal onay arama arzusuyla motive olan ebeveynler, bu anları sosyal medyada paylaşmaktan memnuniyet duymaktadır (Kumar vd., 2023).

Dijital dünyadaki paylaşımlar annenin gerçek benlik ve temsili benlik arasındaki farkı ortaya koymaktadır. Çünkü anne, çoğu zaman çocuğunun veya çocuğu ile geçirdiği zamanın en güzel hallerini sosyal medyada paylaşmaktadır. Benliğin bu şekilde temsil edilmesi, çevresindekilere mutlu olduğu algısı sağlamaktadır. Bunun yanında anne, çocuğunun tatlı ve güzel paylaşımlarından kendi benliğini de beslemekte, bununla mutlu olmaktadır. Bu süreç bazen annenin yaşama tutunduğu en güçlü motivasyonlardan biri haline gelmektedir (Günüç, 2020). Ebeveynler bazen bu paylaşımları ile çocuğu bir ‘maske’ olarak kullanmakta olup esasen kendi benliğini ortaya koyduğu düşünülmektedir. Bu paylaşımlar esasen kişinin anne-baba rolü üzerinden kendi benliğini ortaya koyma çabasından ibaret olabilmektedir. Zira birey kendisini bu roller içinde tanır; bu rollerde kendi benliğini sergiler. Bir anlamda, kişinin anne-babalığını temsil eden bu ‘maske’ kişinin hakiki benliğinin ortaya konulması, olmak istediği halidir (Goffman, 2004). Bu bakımdan anne, idealize edilmiş benliğini sanal dünyada, gerçek (mevcut) benliğinin yerine koyabilmektedir (Günüç, 2020).

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

YÖNTEM

Araştırmanın bu bölümünde, araştırma deseni, araştırmanın evreni ve örnekleme, araştırma kapsamında veri toplamak için kullanılan ölçme araçları ve bu ölçme araçları ile toplanan verilerin analizine ilişkin bilgiler, kullanılan ölçme araçlarına ilişkin geçerlik ve güvenirlik çalışmaları gibi bilgilere yer verilmiştir.

3.1. Araştırma Modeli

Okul öncesi dönemde çocuğu olan annelerin paylaşım davranışı (sharenting) ile benlik saygısı arasında bir ilişkinin olup olmadığını ortaya koymak maksadıyla yapılan bu araştırma nicel araştırma yöntemi ile yapılmıştır. Sayısal verilerle kesin ve genellenebilir sonuçlara ulaşmayı amaçlayan araştırmalar nicel araştırmalardır (Gülbüz ve Şahin, 2018). Nicel yaklaşımdan ilişkisel tarama deseni ile araştırma yapılmıştır. İlişkisel tarama deseninde iki veya daha fazla değişken arasında ilişkiler ortaya çıkarılmaya çalışılır (Gülbüz ve Şahin, 2018).

İlişkisel çalışmalar araştırma değişkenleri arasındaki muhtemel ilişki ve bağlantıları irdeleyerek ve araştırmayı yapanın tahminler yapabilmesini sağlayan çalışmalardır (Büyüköztürk vd., 2009).

3.2. Evren ve Örneklem

Araştırmanın evreni Aksaray il merkezinde yaşayan, okul öncesi dönemde çocuğu olan anneler; örneklemini ise Aksaray il merkezinde bulunan okulöncesi eğitim kurumları ve ana sınıflarında eğitim öğrenim gören 268 çocuğun anneleri oluşturmaktadır (Tablo 1). Uygun örnekleme ile örneklem belirlenmiştir. Uygun örnekleme araştırmacının yeterli veriye ulaşmaya kadar, kolay ve ekonomik olarak ulaşabildiği şekilde örneklem belirleme şeklidir (Gülbüz ve Şahin, 2018).

Tablo 1. Annelerin Demografik Verilerine İlişkin Frekans ve Yüzde Dağılımları

Değişkenler		f	%
Hedef Çocuğun Yaşı	5 Yaş	112	41,8
	6 Yaş	156	58,2
Medeni Durum	Evli	256	95,5
	Boşanmış	12	4,5
Öğrenim Durumu	İlkokul	44	16,4
	Ortaokul	50	18,7
	Lise	94	35,1
	Ön Lisans	9	3,4
	Lisans	62	23,1
	Lisansüstü	9	3,4
Çocuk Sayısı	1 Çocuk	39	14,6
	2 Çocuk	112	41,8
	3 Çocuk	78	29,1
	4 ve Üzeri	39	14,6
Annenin Yaşı	20-30 Yaş	84	31,3
	31-40 Yaş	140	52,2
	41-50 Yaş	44	16,4
Çalışma Durumu	Çalışıyor	55	20,5
	Çalışmıyor	213	79,5
Aile Gelir Durumu	17.002 TL ve Altı	72	26,9
	17.003-40.000	145	54,1
	40.001-60.000	40	14,9
	60.001 ve Üzeri	11	4,1
Toplam		268	100

Araştırmaya katılan annelerin demografik bilgileri incelendiğinde araştırmaya katılan annelerin %95,5'inin (256) evli, %4,5'inin (12) boşanmış olduğu saptanmıştır. Araştırmaya katılan annelerin %16,4 ünün (44) ilkokul mezunu, %18,7'sinin (50) ortaokul mezunu, %35,1'inin (94) lise mezunu, %3,4'ünün (9) ön lisans mezunu, %23,1'inin (62) lisans mezunu, %3,4'ünün (9) lisansüstü mezunu olduğu görülmektedir. Araştırmaya katılan annelerin yaş durumu incelendiğinde, katılımcıların %31,3'ünün (84) 20-30 yaşları arasında olduğu, %52,2'sinin (140) 31-40 yaşları arasında olduğu, %16,4'ünün (44) 41-50 yaşları arasında olduğu görülmektedir. Araştırmaya katılan annelerin çalışma durumu incelendiğinde araştırmaya katılan annelerin %20,5'inin (55) çalışmakta olduğu, %79,5'inin (213) ise herhangi bir işte çalışmadığı görülmektedir. Ayrıca araştırmaya katılan annelerin %14,6'sının (39) 1 çocuğa sahip olduğu, %41,8'inin (112) iki çocuğa sahip olduğu, %29,1'inin (78) 3 çocuğa sahip olduğu, %14,6'sının (39) ise 4 ve üzeri çocuğa sahip olduğu görülmektedir. Araştırmaya katılan annelerin aile gelir durumu göz önünde bulundurulduğunda ise, araştırmaya katılan annelerin %26,9'unun (72) asgari ücret ve altında (17.002 TL ve altı) bir gelire sahip olduğu, %54,1'inin (145) 17.003 TL- 40.000 TL arasında bir gelire sahip olduğu, %14,9'unun (40) 40.001 TL-

60.000 TL arası bir gelire sahip olduğu, %4,1'inin (11) ise 60.001 TL ve üzerinde bir gelire sahip olduğu görülmektedir.

3.3. Veri Toplama Araçları

Araştırmada veri toplama aracı olarak 'annelerin paylaşılan ebeveynlik (sharenting) ölçeği' (Alemdar ve Kahraman, 2023), 'iki boyutlu benlik saygısı: kendini sevme/özyeterlilik ölçeği' (Doğan, 2011) ve araştırmacı tarafından hazırlanmış olan bilgi formu kullanılmıştır. Bilgi formunda katılımcıların yaşı, çocuk sayısı, okula devam eden çocuğun yaşı, ailenin bakmakla yükümlü olduğu diğer bireyler, çalışma durumu, geliri, günde kaç saat sosyal medyada zaman geçirdikleri, öğrenim durumu ve medeni durumu bilgisi yer almaktadır.

Annelerin Paylaşılan Ebeveynlik Ölçeği: Paylaşım davranışı, sosyal karşılaştırma davranışı, olumlu geri bildirim etkisi ve olumsuz geri bildirim etkisi olmak üzere dört alt boyuttan oluşan annelerin paylaşılan ebeveynlik (sharenting) ölçeği; Alemdar ve Kahraman (2023) tarafından geliştirilmiştir. Paylaşım davranışı boyutu 6 maddeden, sosyal karşılaştırma davranışı 4 maddeden, olumlu geri bildirim etkisi 4 maddeden ve olumsuz geri bildirim etkisi 3 maddeden oluşmaktadır. Toplamda 17 maddeden oluşan ölçek, 5'li likert tipi (1: *Hiçbir zaman*, 2: *Nadiren*, 3: *Bazen*, 4: *Sıklıkla*, 5: *Her zaman*) puanlama ile değerlendirilir. Ters kodlanan alt boyut maddeleri olumsuz geri bildirim etkisi ve sosyal karşılaştırmadır. Ölçme aracından elde edilen toplam puan ebeveynlerin paylaşım davranışının yüksek olduğunu göstermektedir. Ölçeğin Cronbach alpha iç tutarlılık katsayısı $\alpha = ,73$ 'tür (Alemdar ve Kahraman, 2023). Ayrıca, bu çalışmada paylaşılan ebeveynlik ölçeği için yapılan güvenirlik analizi sonrası ölçeğe ait Cronbach Alpha değeri ve ölçeğin alt boyutlarına ait güvenirlik değerleri Tablo 2'de sunulmuş olup, ölçeğin "Cronbach Alpha" değerinin ,85 ($\alpha = ,85$) olduğu görülmüştür. Alt boyutlara ait güvenirlik değerlerinin ise, Paylaşım alt boyutunda ,87 ($\alpha = ,87$), Sosyal Karşılaştırma alt boyutunda ,66 ($\alpha = ,66$), Olumsuz Geri bildirim boyutunda ,89 ($\alpha = ,89$), Olumsuz Geri Bildirim alt boyutunda ise ,63 ($\alpha = ,63$) olduğu görülmüştür.

Tablo 2. Paylaşılan Ebeveynlik Ölçeği ve Alt Boyutlarına İlişkin Güvenirlik Analizi

Ölçekler	N	Madde Sayısı	Alpha
Paylaşım	268	6	,87
Sosyal Karşılaştırma	268	4	,66
Olumlu Geri Bildirim	268	4	,89
Olumsuz Geri Bildirim	268	3	,63
Paylaşılan Ebeveynlik Ölçeği	268	17	,85

İki Boyutlu Benlik Saygısı: Kendini Sevme/Özyeterlilik Ölçeği: Tafarodi ve Swann (2001) tarafından geliştirilmiştir. Türkçe uyarlaması Doğan (2011) tarafından yapılmıştır. Ölçeğin iki alt boyutu öz-yeterlilik ve kendini sevmedir. Öz-yeterlilik boyutu 8 maddeden, kendini sevme boyutu 8 maddeden oluşmaktadır. Toplam 16 maddeden oluşan ölçek 5’li Likert türü bir derecelendirmeye sahiptir ve puanlama (1: *neredeyse hiçbir zaman*, 2: *nadiren*, 3: *ara sıra*, 4: *çoğu zaman*, 5: *neredeyse her zaman*) şeklindedir. Ölçme aracında yer alan 1, 6, 7, 8, 10, 13, 15 ve 16 numaralı ölçek maddeleri ters kodlanmış maddelerden oluşmaktadır. Ölçekten alınan toplam puanların yüksekliği katılımcının benlik saygısının yüksek olduğunu göstermektedir. Ayrıca ölçeğin kendini beğenme ve öz-yeterlilik alt boyutlarından da ayrı ayrı biçimde toplam puan alınabilmektedir. Ölçeğe ilişkin güvenirlik katsayısı Cronbach alpha değeri $\alpha = ,72$ ’dir (Doğan, 2011). Ayrıca, bu çalışmada benlik saygısı ölçeği için yapılan güvenirlik analizi sonrası ölçeğe ait Cronbach Alpha değeri ve ölçeğin alt boyutlarına ait güvenirlik değerleri Tablo 3’te sunulmuş olup, ölçeğin “Cronbach Alpha” değerinin ,80 ($\alpha = ,80$) olduğu görülmüştür. Alt boyutlara ait güvenirlik değerlerinin ise, Öz-Yeterlilik alt boyutunda ,71 ($\alpha = ,71$), Kendini sevme alt boyutunda ise ,72 ($\alpha = ,72$) olduğu görülmüştür.

Tablo 3. Benlik Saygısı Ölçeği ve Alt Boyutlarına İlişkin Güvenirlik Analizi

Ölçekler	N	Madde Sayısı	Alpha
Kendini Sevme	268	8	,72
Öz-Yeterlilik	268	8	,71
Benlik Saygısı Ölçeği	268	16	,80

3.4. Veri toplama süreci

Araştırma kapsamında kullanılacak veriler toplanmadan önce Aksaray Üniversitesi İnsan Araştırmaları Etik Kuruluna başvurularak araştırma için etik kurul onayı alınmıştır. Etik kurul onayı alındıktan sonra Aksaray Valiliği ve Aksaray İl Milli Eğitim Müdürlüğünden Aksaray İli Merkez Anaokullarından veri toplamak için gerekli izinler alınmıştır. Araştırma kapsamında kullanmak maksadıyla gerekli izin ve onaylar alındıktan sonra veri toplama süreci başlamıştır. Aksaray il merkezinde bulunan MEB’e bağlı resmi anaokulu ve ana sınıflarına ulaşılmış olup, öncelikle kurum müdürleri ile görüşüldükten sonra, okuldaki öğretmenlere verilerin toplanması hususunda bilgi verilmiş olup; araştırmaya katılmak isteyen annelere onam formu ve ölçeklerin bulunduğu dosya, annelere ulaştırılmak üzere öğretmenlere teslim edilmiştir. Aksaray il merkezinde MEB’e bağlı resmi anaokulları ve ana sınıflarında bulunan 60 ay ve üstü okul öncesi dönem çocuklarının annelerinden toplanan ölçeklerden hatalı ve eksik veri içeren ölçekler çıkartılarak analizlere dahil edilmemiştir. 23 adet ölçekte eksik ve hatalı veri

bulunduğundan bu ölçekler çıkartılarak analizlere dahil edilmemiştir. Hatalı ve eksik veri içeren ölçekler çıkarıldıktan sonra 268 anneye ait sağlam ve eksiksiz veri toplama aracı elde edilerek verilerin analizine geçilmiştir.

3.5. Verilerin Analizi

Araştırma kapsamında toplanan veriler SPSS 21 paket programı aracılığıyla analiz edilerek çözümlenmiş olup, toplanan verilerin analizine geçilmeden önce verilerin normal dağılıp dağılmadığı incelenmiştir. Verilerin normal dağılıp dağılmadığını saptamak maksadıyla Kolmogorov-Smirnov testi uygulanmış, basıklık ve çarpıklık değerleri incelenmiştir. Araştırma kapsamında toplanan verilerin normal dağılım gösterip göstermediğine ilişkin veriler Tablo 4'te sunulmuştur.

Tablo 4. Paylaşan Ebeveynlik (Sharenting) ve Benlik Saygısı Puanlarının Dağılımına İlişkin Normallik Testi- Kolmogorov Smirnov Sonucu

	Kolmogorov-Smirnov		
	İstatistik	Sd	P
Sharenting Toplam	,065	268	,008
Olumsuz Geri Bildirim	,432	268	,000
Geri Bildirim	,432	268	,000
Sosyal Karşılaştırma	,350	268	,000
Paylaşım	,077	268	,001
Kendini Sevmek	,110	268	,000
Özyeterlik	,063	268	,011
Benlik Saygısı	,055	268	,051

Araştırma kapsamında toplanan verilerin normal dağılım gösterip göstermemesine yönelik gerçekleştirilen Kolmogorov-Smirnov testi sonuçları incelendiğinde *Paylaşan Ebeveynlik (Sharenting) Ölçeği ve Benlik Saygısı Ölçeğine* ait verilere ilişkin Kolmogorov-Smirnov testi sonuçları istatistiki olarak anlamlı bulunmuştur ($p < ,05$). Toplanan bu verilerin basıklık ve çarpıklık değerleri incelendiğine bu değerlerin +2 ile -2 arasında olduğu görülmektedir. Bu değerler verilerin normalden aşırı bir sapma göstermediğini ve verilerin dağılımının normal dağılım sergilediğini ortaya koymaktadır.

Tablo 5. Paylaşan Ebeveynlik (Sharenting) ve Benlik Saygısı Puanlarının Dağılımına İlişkin Dağılımın Basıklık ve Çarpıklık Değerleri

Boyutlar		İstatistik	Standart Hata
Olumsuz Geri Bildirim	Çarpıklık	-1,786	,149
	Basıklık	1,917	,297
Geri Bildirim	Çarpıklık	,868	,149
	Basıklık	-,232	,297
Sosyal Karşılaştırma	Çarpıklık	-1,644	,149
	Basıklık	1,917	,297
Paylaşım	Çarpıklık	,133	,149
	Basıklık	-,374	,297
Sharenting Toplam	Çarpıklık	,238	,149
	Basıklık	-,489	,297
Kendini Sevmek	Çarpıklık	-1,019	,149
	Basıklık	1,791	,297
Öz Yeterlik	Çarpıklık	,155	,149
	Basıklık	-,414	,297
Benlik Saygısı	Çarpıklık	-,466	,149
	Basıklık	,602	,297

Tablo 5 incelendiğinde değişkenlerin basıklık ve çarpıklık değerlerinin -2,0 ile +2,00 arasında olduğu ve araştırmada kullanılan ölçeklerin normal dağılım koşullarını yerine getirdiğini söylemek mümkün olacaktır. Dolayısıyla verilerin normallik koşulunu sağladığı söylenebilir. Basıklık ve çarpıklık değerleri -2,0 ile +2,00 değerleri arasında olduğunda verilerin normal dağılım sergilediği kabul edilmektedir (George ve Mallery, 2022). Çarpıklık değerinin -1 ile +1 arasında olması dağılımın normalliği açısından mükemmel bir değeri, -2 ile +2 arasında olması ise dağılımın normalliği açısından kabul edilebilir bir değer olduğunu göstermektedir. Basıklık değerinin ise -2 ile +2 değerleri arasında olması dağılımın normal olduğunu gösteren bir değer olup, bu değerlerin dışında kalan değerlerin ise normal dağılım sergilemediğini göstermektedir (Hair, Jr., Hult, Ringle ve Sarstedt, 2022). Bu bağlamda araştırmada kullanılan verilerin normal dağılım sergilediği gözlemlenmiş olup, bu verilerin çözümlenmesi ve analizinde parametrik testler uygulanmıştır.

İki ya da daha çok ilişkili ölçüm setlerine ait ortalama puanların birbirinden anlamlı bir şekilde farklılık gösterip göstermediğini test etmek amacıyla Tek Yönlü ANOVA analizi, gruplar arasında gözlenen farkların istatistiki olarak anlamlı olup olmadığını ya da bu farkların basit bir şekilde şansla oluşup oluşmadığını test etmek amacıyla İlişkisiz Örneklem T-Testi, iki değişken arasındaki ilişkiyi tespit etmek amacıyla korelasyon analizi, değişkenlere ait değerlerin yada puanların dağılımına ait özellikleri betimlemek amacıyla betimsel istatistik analizleri gerçekleştirilmiştir (Büyüköztürk, 2009).

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

BULGULAR

Araştırmanın bu safhasında araştırma çerçevesinde elde edilen veriler ışığında ortaya konulan istatistiki analizlere yönelik nicel bulgular ve bu bulguların literatür eşliğinde tartışılması sunulmuştur. İlk olarak Tablo 6’da annelerin paylaşımcı ebeveynlik (sharenting) davranış düzeylerinin ortalama ve standart sapma değerlerine ilişkin betimsel istatistik bulgularına yer verilmiştir. Daha sonra “*Paylaşımcı ebeveyn davranışları annelerin yaşı, çalışma durumu, öğrenim durumu, sosyal medyada geçirdikleri zaman değişkenleri açısından farklılık göstermekte midir?*” sorusuna yönelik, annelerin paylaşım düzeyleri demografik değişkenlere göre bağımsız gruplar t-testi, tek yönlü ANOVA gibi fark testleri bulgularına yer verilmiştir. Araştırmada “*Annelerin benlik saygısı düzeyleri annelerin yaşı, çalışma durumu, öğrenim durumu gibi demografik değişkenler açısından farklılık göstermekte midir?*” sorusuna yönelik, annelerin benlik saygısı düzeyleri demografik değişkenlere göre farklılık gösterip göstermediğini saptamak amacıyla bağımsız gruplar t-testi, tek yönlü ANOVA gibi fark testleri uygulanmıştır. Annelerin paylaşımcı ebeveyn davranışı ve benlik saygıları arasında ilişkiye yönelik; bu iki değişken ve bu değişkenlerin alt boyutları arasında istatistiki olarak ilişkinin mevcut olup olmadığını saptamak maksadıyla Pearson Çarpım-Momentler Korelasyon analizi gerçekleştirilmiştir.

4.1. Annelerin Paylaşımcı ebeveyn davranışlarına İlişkin Bulgular

Araştırmaya katılan annelerin paylaşımcı ebeveynlik (sharenting) davranışlarına ilişkin puanların ortalamaları ele alındığında annelerin paylaşımcı ebeveynlik (sharenting) davranış düzeyini gösteren puanların aritmetik ortalamasının 2,10 ile 4,77 puanları arasında değiştiği görülmektedir.

Tablo 6. Paylaşımcı Ebeveynlik (Sharenting) Davranışlarına Yönelik Betimsel İstatistik Sonuçları

Boyutlar	N	$\bar{x}$	Ss
Olumsuz Geri Bildirim	268	4,77	1,33
Geri Bildirim	268	2,10	1,11
Sosyal Karşılaştırma	268	4,76	,38
Paylaşım	268	2,26	,80
Sharenting (Paylaşımcı Ebeveynlik) Toplam	268	3,25	,45

Araştırmaya katılan annelerin paylaşımcı ebeveynlik (sharenting) davranış düzeylerini en yüksek ortalama ile olumsuz geri bildirim ($\bar{x}=4,77$); en düşük ortalama ile ($\bar{x}=2,10$) geri bildirim alt boyutunda değerlendirdikleri görülmektedir. Ayrıca araştırmaya katılan annelerin paylaşım düzeylerinin paylaşım boyutunda ($\bar{x}=2,26$), sosyal karşılaştırma boyutunda ise ($\bar{x}=4,76$) olduğu görülmektedir.

4.1.1. Annelerin Yaşına Göre Paylaşımcı Ebeveyn Davranışlarına İlişkin Bulgular

Annelerin paylaşım davranışı annelerin yaşına göre farklılık gösterip göstermediğini saptamak amacıyla tekyönlü ANOVA testi uygulanmış olup, annelerin paylaşımcı ebeveyn davranışlarına yönelik betimsel istatistik bulguları Tablo 7’ de sunulmuştur.

Tablo 7. Annenin Yaşına Göre Paylaşımcı Ebeveyn Davranışlarına Yönelik Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) ve TUKEY Testi Sonuçları

Boyutlar	Yaş Durumu	N	$\bar{x}$	Ss	F	p	Farkın Kaynağı
Paylaşım	1) 20-30 Yaş	84	2,6032	,78383	18,426	,000*	1>2-3 2>3
	2) 31-40 Yaş	140	2,2083	,73022			
	3) 41-50 Yaş	44	1,7727	,74457			
Sosyal Karşılaştırma	1) 20-30 Yaş	84	4,7083	,40856	1,230	,294	-
	2) 31-40 Yaş	140	4,7768	,37177			
	3) 41-50 Yaş	44	4,8068	,36514			
Geri Bildirim	1) 20-30 Yaş	84	2,4613	1,22996	7,937	,000*	1>2-3 2>3
	2) 31-40 Yaş	140	1,9964	1,02135			
	3) 41-50 Yaş	44	1,7273	,95968			
Olumsuz Geri Bildirim	1) 20-30 Yaş	84	4,7341	,47361	,396	,674	-
	2) 31-40 Yaş	140	4,7881	,41013			
	3) 41-50 Yaş	44	4,7576	,49475			
Sharenting Toplam	1) 20-30 Yaş	84	3,4412	,45275	15,841	,000*	1>2-3 2>3
	2) 31-40 Yaş	140	3,2181	,41400			
	3) 41-50 Yaş	44	3,0027	,44546			

*p<0,05

Tablo 7 incelendiğinde guruplara ait aritmetik ortalamalarının farklı değerler aldığı görülmektedir. Ortalamalar açısından gruplar arasındaki bu farklılıkların istatistiki olarak anlamlı olup olmadığını saptamak maksadıyla tek yönlü ANOVA, istatistik açıdan herhangi bir farklılık varsa bu farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu saptamak maksadıyla post-hoc testi olarak Tukey testi gerçekleştirilmiştir. Gerçekleştirilen tek yönlü ANOVA testi sonuçları incelendiğinde paylaşımcı ebeveyn davranışları ölçeğinin alt boyutlarından “paylaşım ve geri bildirim” boyutlarında annelerin yaş durumuna göre annelerin paylaşım düzeylerinin farklılaşmakta olduğu görülmektedir ($p<0,05$). Bu farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu saptamak maksadıyla yapılan Tukey testi neticesinde paylaşım boyutunda 20-30 yaş aralığındaki annelerin ortalamalarının ($\bar{x}=2,60$) 31-40 yaş ($\bar{x}=2,21$) ve 41-50 yaş aralığındaki annelerin ortalamalarından ($\bar{x}=1,77$) daha yüksek olduğu ve 31-40 yaş aralığındaki annelerin ortalamalarının ($\bar{x}=2,21$) da 41-50 yaş aralığındaki annelerin ortalamalarından ($\bar{x}=1,77$) yüksek olduğu görülmektedir [$F=18,426$, $p<0,05$]. Başka bir ifadeyle annelerin yaş ortalamaları düştükçe paylaşımcı ebeveyn davranışları paylaşım alt boyutunda artmaktadır.

Benzer bir şekilde, “geri bildirim” boyutunda da annelerin yaş durumuna göre annelerin paylaşım düzeyi farklılaşmakta olduğu görülmektedir ($p<0,05$). Bu farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu saptamak maksadıyla yapılan Tukey testi neticesinde geri bildirim boyutunda 20-30 yaş aralığındaki annelerin ortalamalarının ($\bar{x}=2,46$) 31-40 yaş ($\bar{x}=2,00$) ve 41-50 yaş aralığındaki annelerin ortalamalarından ($\bar{x}=1,73$) daha yüksek olduğu ve 31-40 yaş aralığındaki annelerin ortalamalarının ($\bar{x}=2,00$) da 41-50 yaş aralığındaki annelerin ortalamalarından ($\bar{x}=1,73$) yüksek olduğu görülmektedir [$F=7,937$, $p<0,05$]. Başka bir ifadeyle annelerin yaş ortalamaları düştükçe paylaşımcı ebeveyn davranışları geribildirim alt boyutunda artmaktadır.

Paylaşımcı ebeveyn davranışları ölçeğinin geneline baktığımızda ise yaş durumuna göre paylaşım davranışının farklılaşmakta olduğu görülmektedir ($p<0,05$). Bu farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu saptamak maksadıyla yapılan Tukey testi neticesinde geri bildirim boyutunda 20-30 yaş aralığındaki annelerin ortalamalarının ($\bar{x}=3,44$) 31-40 yaş ($\bar{x}=3,22$) ve 41-50 yaş aralığındaki annelerin ortalamalarından ($\bar{x}=3,00$) daha yüksek olduğu ve 31-40 yaş aralığındaki annelerin ortalamalarının ($\bar{x}=3,22$) da 41-50 yaş aralığındaki annelerin ortalamalarından ($\bar{x}=3,00$) yüksek olduğu görülmektedir [$F=15,841$, $p<0,05$]. Başka bir ifadeyle annelerin yaş ortalamaları düştükçe paylaşımcı ebeveyn davranışları artmaktadır.

4.1.2. Annelerin Çalışıp Çalışmama Durumuna Göre Paylaşımcı Ebeveyn Davranışlarına İlişkin Bulgular

Annelerin paylaşım davranışı annelerin çalışma durumuna göre farklılık gösterip göstermediğini saptamak maksadıyla bağımsız gruplar t-testi uygulanmış olup, annelerin paylaşımcı ebeveyn davranışlarına yönelik bulgular Tablo 8’de sunulmuştur.

Tablo 8. Annelerin Çalışıp Çalışmama Durumuna Göre Paylaşımcı Ebeveyn Davranışlarına İlişkin $\bar{x}$, ss ve t-Testi Sonuçları

Boyutlar	Çalışma Durumu	N	$\bar{x}$	ss	Sd	T	P
Paylaşım	Çalışıyor	55	2,36	,72300	266	1,076	,28
	Çalışmıyor	213	2,23	,81467			
Sosyal Karşılaştırma	Çalışıyor	55	4,80	,31696	266	,863	,39
	Çalışmıyor	213	4,75	,39826			
Geri Bildirim	Çalışıyor	55	1,81	,77574	266	-2,181	,03*
	Çalışmıyor	213	2,17	1,17053			
Olumsuz Geri Bildirim	Çalışıyor	55	4,83	,38954	266	1,202	,23
	Çalışmıyor	213	4,75	,45661			
Sharenting Toplam	Çalışıyor	55	3,24	,35829	266	-,199	,84
	Çalışmıyor	213	3,26	,47747			

*p<0,05

Tablo 8 incelendiğinde gerçekleştirilen bağımsız örneklem t-testi neticesinde geri bildirim boyutunda çalışan annelerin ortalamalarının çalışmayan annelerin ortalamalarından anlamlı bir biçimde farklılaştığı saptanmıştır $t(266) = -2,181$, ($p < 0,05$). Yapılan t-testi neticesinde geri bildirim boyutunda çalışan annelerin ortalamalarının $\bar{x} = 1,81$ olduğu, çalışmayan annelerin ortalamalarının ise $\bar{x} = 2,17$ olduğu görülmektedir. Ölçeğin genelinde ve diğer boyutlarında ise (paylaşım, sosyal karşılaştırma, olumsuz geri bildirim) istatistiki açıdan anlamlı bir farklılaşmanın olmadığı saptanmıştır ($p > 0,05$).

4.1.3. Annelerin Öğrenim Durumuna Göre Paylaşımcı Ebeveyn Davranışlarına İlişkin Bulgular

Annelerin paylaşım davranışı annelerin öğrenim durumuna göre farklılık gösterip göstermediğini saptamak maksadıyla tekyönlü ANOVA testi uygulanmış olup, annelerin paylaşımcı ebeveyn davranışlarına yönelik betimsel istatistik bulguları Tablo 9’da sunulmuştur.

Tablo 9. Öğrenim Durumuna Göre Paylaşımcı Ebeveyn Davranışlarına Yönelik Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) ve TUKEY Testi Sonuçları

Boyutlar	Öğrenim Durumu	N	$\bar{x}$	Ss	F	p	Farkın Kaynağı
Paylaşım	İlkokul	44	1,9621	,83516	2,247	,052	-
	Ortaokul	50	2,3833	,70570			
	Lise	94	2,3262	,73320			
	Ön Lisans	9	2,5185	,68437			
	Lisans	62	2,2903	,90834			
	Lisansüstü	9	1,8889	,72648			
Sosyal Karşılaştırma	İlkokul	44	4,7898	,39599	,668	,648	-
	Ortaokul	50	4,8300	,31315			
	Lise	94	4,7181	,40033			
	Ön Lisans	9	4,6944	,44683			
	Lisans	62	4,7540	,39849			
	Lisansüstü	9	4,7778	,34106			
Geri Bildirim	İlkokul	44	1,8920	1,08692	1,159	,330	-
	Ortaokul	50	2,0900	1,10398			
	Lise	94	2,2473	1,18995			
	Ön Lisans	9	2,2500	,93541			
	Lisans	62	2,0847	1,07690			
	Lisansüstü	9	1,5278	,45833			
Olumsuz Geri Bildirim	İlkokul	44	4,8182	,41580	,786	,561	-
	Ortaokul	50	4,7400	,47280			
	Lise	94	4,7553	,44042			
	Ön Lisans	9	4,8889	,33333			
	Lisans	62	4,7204	,48734			
	Lisansüstü	9	4,9630	,11111			
Sharenting Toplam	İlkokul	44	3,1150	,49945	1,764	,121	-
	Ortaokul	50	3,3059	,45378			
	Lise	94	3,2991	,41097			
	Ön Lisans	9	3,3856	,48428			
	Lisans	62	3,2505	,47965			
	Lisansüstü	9	3,0261	,36035			

p<0,05

Tablo 9 incelendiğinde guruplara ait aritmetik ortalamalarının farklı değerler aldığı görülmektedir. Ortalamalar açısından gruplar arasındaki bu farklılıkların istatistiki olarak anlamlı olup olmadığını saptamak maksadıyla tek yönlü ANOVA, istatistik açıdan herhangi bir farklılık varsa bu farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu saptamak maksadıyla post-hoc testi olarak Tukey testi gerçekleştirilmiştir. Gerçekleştirilen tek yönlü ANOVA testi sonuçları incelendiğinde paylaşımcı ebeveyn davranışları ölçeğinin genelinde [F=1,764, p>0,05] ve ölçeğin tüm alt boyutlarında (paylaşım [F=2,247, p>0,05], sosyal karşılaştırma [F=,668,

$p>0,05$], geri bildirim [$F=1,159$, $p>0,05$] ve olumsuz geri bildirim [$F=,786$, $p>0,05$]) annelerin öğrenim durumuna göre annelerin paylaşım düzeyleri farklılaşmamaktadır.

4.1.4. Annelerin Sosyal Medyada Geçirdikleri Zamana Göre Paylaşımcı Ebeveyn Davranışlarına İlişkin Bulgular

Annelerin paylaşım davranışı annelerin sosyal medyada geçirdikleri zamana göre farklılık gösterip göstermediğini saptamak maksadıyla tekyönlü ANOVA testi uygulanmış olup, annelerin paylaşım davranışına yönelik algılarına ilişkin betimsel istatistik bulguları Tablo 10'da sunulmuştur.

Tablo 10. Sosyal Medyada Geçirilen Süreye Göre Paylaşımcı Ebeveyn Davranışına İlişkin Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) ve TUKEY Testi Sonucu

Boyutlar	Süre	n	$\bar{x}$	Ss	F	p	Farkın Kaynağı
Paylaşım	Yarım Saat	47	1,9681	,79068	5,231	,006*	1<3
	Bir Saat	135	2,2556	,78565			
	İki Saat ve Üzeri	86	2,4283	,78029			
Sosyal Karşılaştırma	Yarım Saat	47	4,9574	,14103	9,992	,000*	1>2-3
	Bir Saat	135	4,7574	,37648			
	İki Saat ve Üzeri	86	4,6570	,44067			
Geri Bildirim	Yarım Saat	47	1,7819	1,13326	2,482	,086	-
	Bir Saat	135	2,1333	1,12461			
	İki Saat ve Üzeri	86	2,2151	1,05242			
Olumsuz Geri Bildirim	Yarım Saat	47	4,9433	,28078	4,937	,008*	1>2-3
	Bir Saat	135	4,7111	,49172			
	İki Saat ve Üzeri	86	4,7558	,41672			
Sharenting Toplam	Yarım Saat	47	3,1527	,44320	1,915	,149	-
	Bir Saat	135	3,2488	,46767			
	İki Saat ve Üzeri	86	3,3133	,43577			

* $p<0,05$

Tablo 10 incelendiğinde gruplara ait aritmetik ortalamalarının farklı değerler aldığı görülmektedir. Ortalamalar açısından gruplar arasındaki bu farklılıkların istatistiki olarak anlamlı olup olmadığını saptamak maksadıyla tek yönlü ANOVA, istatistik açıdan herhangi bir farklılık varsa bu farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu saptamak maksadıyla post-hoc testi olarak Tukey testi gerçekleştirilmiştir. Gerçekleştirilen tek yönlü ANOVA testi bulguları incelendiğinde paylaşımcı ebeveyn davranışlarına yönelik ölçeğin alt boyutlarından paylaşım [$F=5,231$, $p<0,05$], sosyal karşılaştırma [$F=9,992$, $p<0,05$] ve olumsuz geribildirim [$F=14,937$, $p<0,05$] alt boyutlarında annelerin sosyal medyada geçirdiği süreye göre paylaşım davranışının farklılaştığı görülmektedir. Ancak geri bildirim alt boyutu [$F=2,482$, $p>0,05$], ve ölçeğin

geneline ait değerler [$F=1,915$, $p>0,05$] incelendiğinde annelerin sosyal medyada geğirmiş olduğu süre göz önünde bulundurulduğunda annelerin paylaşımcı ebeveyn davranışının farklılaşmadığı görölmektedir. Başka bir ifadeyle araştırmaya katılan annelerin sosyal medyada geğirmiş olduğu süre göz önünde bulundurulduğunda annelerin paylaşımcı ebeveyn davranışı geri bildirim alt boyutunda ve ölçeğin genelinde istatistiki olarak farklılık göstermemektedir.

Gerçekleştirilen tek yönlü ANOVA testi sonuçları incelendiğinde paylaşımcı ebeveyn davranışları ölçeğinin alt boyutlarından “paylaşım, sosyal karşılaştırma ve olumsuz geri bildirim” boyutlarında annelerin sosyal medyada geğirdiği süreye göre annelerin paylaşım düzeylerinin farklılaşmakta olduğu görölmektedir ($p<0,05$). Bu farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu saptamak maksadıyla yapılan Tukey testi neticesinde paylaşım boyutunda yarım saat sosyal medyada vakit geçiren annelerin ortalamalarının ($\bar{x}=1,97$) iki saat ve üzeri bir süre sosyal medyada zaman geçiren annelerin ortalamalarından ($\bar{x}=2,43$) daha düşük olduğu görölmektedir. Bir başka ifadeyle annelerin sosyal medyada geğirdiği süre arttıkça paylaşımcı ebeveyn davranışları paylaşım alt boyutunda artmaktadır.

Gerçekleştirilen Tukey testi neticesinde, “sosyal karşılaştırma” boyutunda da yarım saat sosyal medyada vakit geçiren annelerin ortalamalarının ($\bar{x}=4,96$) bir saat ($\bar{x}=4,76$) ve iki saat ve üzeri bir süre sosyal medyada zaman geçiren annelerin ortalamalarından ($\bar{x}=4,66$) anlamlı bir biçimde daha yüksek olduğu görölmektedir. Bir başka ifadeyle annelerin sosyal medyada geğirdiği süre arttıkça paylaşımcı ebeveyn davranışları sosyal karşılaştırma alt boyutunda azalmaktadır.

Benzer bir şekilde, geręekleřtirilen Tukey testi neticesinde, “olumsuz geri bildirim” boyutunda da yarım saat sosyal medyada vakit geçiren annelerin ortalamalarının ($\bar{x}=4,94$) bir saat ($\bar{x}=4,71$) ve iki saat ve üzeri bir süre sosyal medyada zaman geçiren annelerin ortalamalarından ($\bar{x}=4,76$) anlamlı bir biçimde daha yüksek olduğu görölmektedir. Bir başka ifadeyle annelerin sosyal medyada geğirdiği süre arttıkça paylaşımcı ebeveyn davranışları olumsuz geri bildirim alt boyutunda azalmaktadır.

4.2. Annelerin Benlik Saygısı Düzeyine İlişkin Bulgular

Araştırmaya katılan annelerin benlik saygısı düzeylerine ilişkin ortalamalar incelendiğinde puanların en yüksek ortalama ile ($\bar{x}=4,22$) kendini sevmek alt boyutunda, en düşük ortalama ile ($\bar{x}=3,71$) özyeterlik alt boyutunda olduğu görölmektedir

Tablo 11. Annelerin Benlik Saygısı Düzeylerine İlişkin Betimsel İstatistik Sonuçları

Boyutlar	N	$\bar{x}$	Ss
Kendini Sevmek	268	4,22	,54
Özyeterlik	268	3,71	,55
Benlik Saygısı	268	3,97	,47

Araştırmaya katılan annelerin benlik saygısı düzeylerine ilişkin ortalamalar incelendiğinde puanların en yüksek ortalama ile ($\bar{x}=4,22$) kendini sevmek alt boyutunda, en düşük ortalama ile ($\bar{x}=3,71$) özyeterlik alt boyutunda olduğu görülmektedir. Annelerin benlik saygısı düzeylerine ilişkin puanların ortalamaları incelendiğinde, puanların aritmetik ortalamasının 3,97 puan ile ortalamanın üzerinde olduğu görülmektedir.

4.2.1. Annelerin Yaşına Göre Benlik Saygısı Düzeylerine İlişkin Bulgular

Annelerin benlik saygı düzeyleri onların yaşlarına göre farklılık gösterip göstermediğini saptamak maksadıyla tekyönlü ANOVA testi uygulanmış olup, annelerin benlik saygısına yönelik betimsel istatistik bulguları Tablo 12’de sunulmuştur.

Tablo 12. Annelerin Yaşına Göre Benlik Saygısı Düzeylerine Yönelik Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Testi Sonucu

Boyutlar	Yaş Durumu	N	$\bar{x}$	ss	F	p	Farkın Kaynağı
Kendini Sevme	20-30 Yaş	84	4,2488	,60500	,183	,83	-
	31-40 Yaş	140	4,2036	,52572			
	41-50 Yaş	44	4,2159	,47031			
Özyeterlilik	20-30 Yaş	84	3,7351	,54724	,126	,88	-
	31-40 Yaş	140	3,6973	,54084			
	41-50 Yaş	44	3,7188	,59682			
Benlik Saygısı	20-30 Yaş	84	3,9919	,50458	,202	,82	-
	31-40 Yaş	140	3,9504	,45716			
	41-50 Yaş	44	3,9673	,45839			

$p<0,05$

Tablo 12 incelendiğinde gruplara ait aritmetik ortalamalarının farklı değerler aldığı görülmektedir. Ortalamalar açısından gruplar arasındaki bu farklılıkların istatistiki olarak anlamlı olup olmadığını saptamak maksadıyla tek yönlü ANOVA, istatistik açıdan herhangi bir farklılık varsa bu farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu saptamak maksadıyla post-hoc testi olarak Tukey testi gerçekleştirilmiştir. Gerçekleştirilen tek yönlü ANOVA testi sonuçları incelendiğinde, annelerin benlik saygısı düzeyleri yaşlarına göre farklılaşmamakta olduğu görülmektedir ($p>0,05$). Başka bir ifadeyle araştırmaya katılan annelerin yaş durumları göz önünde bulundurulduğunda benlik saygısı düzeyleri farklılaşmamaktadır.

4.2.2. Annelerin Çalışıp Çalışmama Durumuna Göre Benlik Saygısı Düzeylerine İlişkin Bulgular

Annelerin benlik saygısı düzeyleri onların çalışıp çalışmama durumuna göre farklılık gösterip göstermediğini saptamak maksadıyla bağımsız gruplar t-testi uygulanmış olup, annelerin benlik saygısına yönelik bulgular Tablo 13'te sunulmuştur.

Tablo 13. Annelerin Çalışıp Çalışmama Durumuna Göre Benlik Saygısına İlişkin $\bar{x}$, ss ve t-Testi Sonuçları

Boyutlar	Çalışma Durumu	N	$\bar{x}$	Ss	Sd	t	P
Kendini Sevme	Çalışıyor	55	4,35	,54735	266	1,975	,05*
	Çalışmıyor	213	4,19	,53687			
Öz Yeterlilik	Çalışıyor	55	3,85	,47291	266	2,018	,05*
	Çalışmıyor	213	3,68	,41243			
Benlik Saygısı	Çalışıyor	55	4,10	,48425	266	2,320	,03*
	Çalışmıyor	213	3,93	,46312			

*p<0,05

Tablo 13 incelendiğinde araştırmaya katılan annelerin benlik saygısı algılarının annelerin çalışma durumuna göre anlamlı bir biçimde farklılaştığı görülmektedir. Gerçekleştirilen bağımsız örneklem t-testi neticesinde *kendini sevme* boyutunda çalışan annelerin ortalamalarının çalışmayan annelerin ortalamalarından anlamlı bir biçimde farklılaştığı saptanmıştır $t(266)= 1,975$, ($p<0,05$). Yapılan t-testi neticesinde *kendini sevme* boyutunda çalışan annelerin ortalamalarının $\bar{x}=4,35$ olduğu, çalışmayan annelerin ortalamalarının ise $\bar{x}=4,19$ olduğu görülmektedir. Başka bir ifadeyle çalışan annelerin kendini sevme düzeylerinin çalışmayan annelerin kendini sevme düzeylerinden daha yüksek olduğu görülmektedir. Öz yeterlilik boyutunda da annelerin çalışıp çalışmama durumu göz önünde bulundurulduğunda istatistiki açıdan anlamlı bir farklılaşmanın olduğu saptanmıştır $t(266)= 2,018$, ($p<0,05$). Yapılan t-testi neticesinde *öz yeterlilik* boyutunda çalışan annelerin ortalamalarının $\bar{x}=3,85$ olduğu, çalışmayan annelerin ortalamalarının ise $\bar{x}=3,68$ olduğu görülmektedir. Başka bir ifadeyle çalışan annelerin öz yeterlilik algılarının çalışmayan annelerin öz yeterlilik algılarından daha yüksek olduğu görülmektedir. Ayrıca benlik saygısı ölçeğinin genelinden alınan puanlar göz önünde bulundurulduğunda çalışan anneler ile çalışmayan annelerin puanları arasında istatistiki açıdan anlamlı bir farklılık görülmektedir $t(266)= 2,320$, ($p<0,05$). Gerçekleştirilen t-testi neticesinde benlik saygısı ölçeğinin genelinde çalışan annelerin ortalamalarının $\bar{x}=4,10$ olduğu, çalışmayan annelerin ortalamalarının ise $\bar{x}=3,93$ olduğu görülmektedir. Başka bir ifadeyle benlik saygısı ölçeğinin tamamına bakıldığında çalışan

annelerin benlik saygılarının çalışmayan annelerin benlik saygılarından daha yüksek olduğu görülmektedir.

4.2.3. Annelerin Öğrenim Durumuna Göre Benlik Saygısı Düzeylerine İlişkin Bulgular

Annelerin benlik saygısı düzeyleri onların öğrenim durumuna göre farklılık gösterip göstermediğini saptamak maksadıyla tekyönlü ANOVA testi uygulanmış olup, annelerin benlik saygısına yönelik betimsel istatistik bulguları Tablo 14’te sunulmuştur.

Tablo 14. Öğrenim Durumuna Göre Benlik Saygısına Yönelik Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) ve TUKEY Testi Sonuçları

Boyutlar	Öğrenim Durumu	N	$\bar{x}$	Ss	F	p	Farkın Kaynağı
Kendini Sevme	İlkokul	44	4,2614	,51702	,804	,55	-
	Ortaokul	50	4,2050	,47900			
	Lise	94	4,1478	,59251			
	Ön Lisans	9	4,3056	,46817			
	Lisans	62	4,2681	,52296			
	Lisansüstü	9	4,4306	,65285			
Özyeterlilik	İlkokul	44	3,6761	,54474	1,535	,18	-
	Ortaokul	50	3,8400	,56302			
	Lise	94	3,6383	,55403			
	Ön Lisans	9	3,6667	,55902			
	Lisans	62	3,7097	,52145			
	Lisansüstü	9	4,0278	,57885			
Benlik Saygısı	İlkokul	44	3,9688	,43479	1,192	,31	-
	Ortaokul	50	4,0225	,44208			
	Lise	94	3,8931	,50276			
	Ön Lisans	9	3,9861	,47576			
	Lisans	62	3,9889	,45332			
	Lisansüstü	9	4,2292	,55110			

$p < 0,05$

Tablo 14 incelendiğinde gruplara ait aritmetik ortalamalarının farklı değerler aldığı görülmektedir. Ortalamalar açısından gruplar arasındaki bu farklılıkların istatistiki olarak anlamlı olup olmadığını saptamak maksadıyla tek yönlü ANOVA, istatistik açıdan herhangi bir farklılık varsa bu farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu saptamak maksadıyla post-hoc testi olarak Tukey testi gerçekleştirilmiştir. Gerçekleştirilen tek yönlü ANOVA testi sonuçları incelendiğinde benlik saygısı ölçeğinin tüm alt boyutlarında (kendini sevme [$F=,804$, $p>0,05$], özyeterlilik [$F=1,535$, $p>0,05$] ve ölçeğin genelinde (benlik saygısı) [$F=1,192$, $p>0,05$]) annelerin öğrenim durumuna göre annelerin benlik saygısı düzeyleri farklılaşmamaktadır.

Başka bir ifadeyle araştırmaya katılan annelerin öğrenim durumu göz önünde bulundurulduğunda annelerin benlik saygısı farklılık göstermemektedir.

4.3. Paylaşımcı Ebeveyn Davranışı ve Benlik Saygısı Arasındaki İlişkiye Yönelik Bulgular

Annelerin paylaşımcı ebeveyn davranışı ve benlik saygıları arasında ilişkiye yönelik; bu iki değişken ve bu değişkenlerin alt boyutları arasında istatistiki olarak ilişkinin mevcut olup olmadığını saptamak maksadıyla Pearson Çarpım-Momentler Korelasyon analizi gerçekleştirilmiştir. Gerçekleştirilen Pearson Çarpım-Momentler Korelasyon analizi sonuçlarına ilişkin bulgular Tablo 15’te sunulmuştur.

Tablo 15. Annelerin Paylaşan Ebeveynlik (sharenting) Ölçeği ve İki boyutlu benlik saygısı: Kendini sevmeye/Özyeterlilik Ölçeği ve Bu Ölçeklerin Alt Boyutları Arasında Hesaplanan Pearson Korelasyon Katsayıları

		1	2	3	4	5	6	7	8
Paylaşım	R	1							
Sosyal Karşılaştırma	R	-0,09	1						
Geri Bildirim	R	,47**	-,16*	1					
Olumsuz Geri Bildirim	R	-0,05	,26**	-,31**	1				
Kendini Sevmeye	R	0,03	,19**	0,06	0,03	1			
Öz Yeterlilik	R	0,05	,18**	0,03	0,06	,49**	1		
Benlik Saygısı	R	0,045	,22**	0,05	0,06	,86**	,87**	1	
Sharenting	R	,86**	0,1	,78**	0,02	0,1	0,1	0,11	1

**p<0,01

* p<0,05

Tablo 15’ te görüldüğü gibi, paylaşımcı ebeveyn davranışları ölçeği ve alt boyutları ile benlik saygısı ölçeği ve alt boyutları arasındaki ilişki incelendiğinde, benlik saygısı ölçeğinin geneli ve bu ölçeğin kendini sevmeye alt boyutlu ile paylaşımcı ebeveyn davranışları ölçeğinin sosyal karşılaştırma boyutları arasında istatistiki olarak anlamlı bir ilişkinin olduğu görülmektedir ($p<0,01$). Sosyal karşılaştırma boyutu ile kendini sevmeye boyutları arasında olumlu yönde düşük düzeyde ($r= 0,19$ $p<0,01$) bir ilişkinin mevcut olduğu görülmektedir. Ayrıca sosyal karşılaştırma boyutu ile öz yeterlilik boyutları arasında da düşük düzeyde olumlu yönde bir ilişkinin mevcut olduğu görülmektedir ($r= 0,18$ $p<0,01$). Benlik saygısı ölçeğinin geneli ve sosyal karşılaştırma boyutu arasında da düşük düzeyde olumlu yönde bir ilişkinin mevcut olduğu görülmektedir ($r= 0,22$ $p<0,01$). Paylaşımcı ebeveyn davranışları ölçeği ve benlik saygısı ölçeğinin geneline bakıldığında ise iki ölçek arasında anlamlı ve düşük düzeyde bir ilişki olduğu görülmektedir. ($r= 0,11$ $p<0,05$).

BEŞİNCİ BÖLÜM

SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu bölümde araştırmada elde edilen bulgular ışığında elde edilen sonuçlar ve önerilere yer verilmiştir.

5.1. Sonuçlar

Araştırma sonuçları incelendiğinde araştırmaya katılan annelerin paylaşımcı ebeveynlik (sharenting) davranışlarına yönelik algılarına ilişkin puanların aritmetik ortalamalarının orta düzeyin üzerinde olduğu görülmektedir. Günüş (2020) tarafından yapılan çalışmanın bulguları bu araştırmanın bulguları ile örtüşmekte olup, yapmış olduğu çalışmanın neticesinde araştırmaya katılan annelerin yarısının paylaşımcı ebeveyn davranışı sergilediği sonucuna ulaşmıştır. Benzer bir şekilde, bu araştırma bulgularına göre de araştırmaya katılan annelerin paylaşımcı ebeveyn davranışı sergileme düzeylerinin orta düzeyin üzerinde olduğu görülmektedir. Bu yönüyle Günüş (2020) tarafından gerçekleştirilen çalışmanın bulguları bu araştırmanın bulgularını da desteklemektedir. Benzer bir biçimde Eyryce (2022) tarafından gerçekleştirilen çalışmanın bulguları bu çalışmanın bulguları ile örtüşmektedir. Çalışma neticesinde, araştırmaya katılan ebeveynlerin büyük bir çoğunluğunun sharenting davranışı gerçekleştirdiğini saptamıştır (Eyryce, 2022). Bu çalışmanın bulguları ile benzerlik gösteren başka bir çalışma Kopuz vd. (2021) tarafından gerçekleştirilmiş olup, araştırmacılar yapmış olduğu çalışmanın sonucunda araştırmaya katılan ebeveynlerin büyük bir çoğunluğunun çocukları ile ilgili paylaşımlarda bulunduğu sonucuna ulaşmıştır. Araştırmacıların elde ettiği bu sonuçlar bu araştırmanın bulgularını destekler niteliktedir.

Araştırma sonuçları incelendiğinde ölçeğin genelinde annelerin yaş ortalamaları düştükçe paylaşımcı ebeveyn davranışlarının arttığı görülmektedir. Balaban (2022) tarafından yapılan araştırmanın bulguları da bu araştırmanın bulguları ile örtüşmekte olup, araştırmacı yapmış olduğu çalışmanın sonucunda genç yaştaki ebeveynlerin online platformları daha fazla kullandığını ve yaşça kendilerinden büyük olan anne-babalara oranla daha fazla içerik

paylaştıkları sonucuna ulaşmıştır (Balaban, 2022). Araştırmacının elde ettiği bu sonuçlar bu çalışmanın bulguları ile de örtüşmekte olup, genç yaştaki ebeveynler sosyal medyayı daha sık kullanmakta ve daha fazla içerik paylaşmaktadır. Genç yaştaki anne-babalar çevrimiçi platformlarda kendilerini daha rahat hissetmekte ve bu platformlara karşı daha olumlu bir tutum ve tavır ortaya koymakta olup, (Gibson ve Hanson, 2013) sanal ortamlarda daha rahat ve daha fazla içerik paylaşmaktadırlar. Bu çalışmanın sonuçlarının annelerin yaş ortalamaları düştükçe paylaşımcı ebeveyn davranışlarının arttığını göstermesi de bu bulgularla örtüşmektedir. Esgin ve Eken (2020) tarafından yapılan çalışmanın sonuçları da genç ebeveynlerin endişe duymadan rahatlıkla sosyal medyada çocukları ile ilgili paylaşım yapabildiklerini göstermektedir (Esgin ve Eken, 2020) bu durum bu araştırmanın bulgularını da desteklemektedir. Bu durumu destekleyen bir başka bulgu da araştırmaya katılan annelerin sahip olduğu çocuk sayısına göre paylaşımcı ebeveyn davranışlarının değişiklik göstermesidir. Araştırma bulgularına göre 4 ve üzeri çocuğa sahip olan annelerin ortalamalarının 1-2 çocuğa sahip olan annelerin ortalamalarından daha düşük olduğu görülmektedir. 4 ve üzeri çocuğa sahip olan annelerin yaş olarak da 1-2 çocuğa sahip olan annelerden daha büyük olduğu göz önünde bulundurulduğunda araştırmanın bu bulguları da birbirini desteklemektedir.

Araştırma bulguları ışığında ebeveynlerin paylaşımcı ebeveyn davranışları incelendiğinde çalışan annelerin çalışmayan annelere kıyasla geri bildirim alt boyutunda ortalamalarının daha düşük olduğu görülmektedir. Başka bir ifadeyle, çalışan annelerin çalışmayan annelere oranla daha az paylaşımda bulunduğu görülmektedir. Yaltır (2025) tarafından gerçekleştirilen çalışmanın bulguları da bu araştırmanın bulgularına ile örtüşmekte olup, annelerin çalışma durumu göz önünde bulundurulduğunda annelerin çalışma durumunun paylaşımcı ebeveynlik düzeyi üzerinde etkisinin olmadığı sonucuna ulaşmıştır (Yaltır, 2025). Bu bağlamda araştırmacının bulguları bu çalışmanın bulguları ile de benzerlik göstermekte olup, bu durumun çalışan annelerin gerek iş yoğunluğu ve gerekse iş sonrası evdeki sorumlulukları nedeniyle sosyal medyada zaman geçirmeye fazla vakit bulamadıklarından kaynaklandığı düşünülebilir.

Araştırma sonuçları incelendiğinde araştırmaya katılan annelerin paylaşımcı ebeveyn davranışlarının annelerin öğrenim düzeyine göre farklılaşmadığı saptanmıştır. Bu araştırmanın sonuçlarını destekleyen başka bir çalışma Kopuz (2021) tarafından gerçekleştirilmiş olup, yapmış olduğu çalışmanın neticesinde ebeveynlerin paylaşımcı ebeveyn davranış puanlarının ebeveynlerin öğrenim düzeyine göre farklılaşmadığı sonucuna ulaşmıştır (Kopuz, 2021). Araştırmacının elde ettiği bu sonuçlar bu çalışmanın sonuçları ile de benzeşmekte olup, annelerin öğrenim düzeyinin sanal ortamlarda çocuklara yönelik paylaşımlar yapılması

konusunda belirleyici bir etken olmadığı görülmektedir. Ancak, Balaban (2022) tarafından gerçekleştirilen çalışmanın neticesinde öğrenim düzeyinin paylaşımcı ebeveyn davranışları üzerinde anlamlı etkisinin olduğu sonucuna ulaşmıştır (Balaban, 2022). Araştırmacının elde ettiği bu bulgular bu çalışmanın sonuçları ile ayrılmaktadır. Bartholomew vd. (2012) gerçekleştirmiş olduğu çalışmanın neticesinde katılımcı ebeveynlerin neredeyse tamamının çocukları ile ilgili olarak sosyal medyada paylaşımlarda bulunduğunu saptamış olup, öğrenim düzeyinin ebeveynlerin paylaşımcı davranışları ile bir ilişkisinin olmadığını tespit etmiştir (Bartholomew vd., 2012). Ebeveynlerin çocukları ile ilgili sosyal medya paylaşımlarının ebeveynlerin öğrenim düzeyi ile bir ilişkisinin olmaması esasen öğrenim düzeyi ne olursa olsun bütün annelerin özellikle annelik döneminin başlarında sosyal/duygusal ve psikolojik destek ihtiyaç duymaları ile açıklamak mümkündür. Zira ilgili alan yazını incelendiğinde, (Duggan, Lenhart, Lampe, ve Ellison, 2015; Latipah, Kistoro, Hasanah, ve Putranta, 2020; Bartholomew vd., 2012) birçok ebeveyn, ebeveynlerin anne-babalıkla ilgili konularda sosyal, duygusal ve psikolojik ihtiyaçlarını online platformlarda karşılamakta olup, sosyal medyayı kullanan birçok ebeveyn online platformlarda ebeveynlikle ilgili birçok faydalı bilgiye ulaşabildiklerini, online platformlarda diğer ebeveynlerle etkileşime girebildiklerini, onlardan destek aldıklarını bu tarz gerekçelerle çocuklarının fotoğraf ve bilgilerini sosyal medyada paylaştıklarını belirtmektedir. Bu bağlamda, araştırma sonucunda elde edilen bu sonuç, ilgili alan yazını ile de örtüşmekte olup, ebeveynlerin öğrenim düzeyinin paylaşımcı ebeveyn davranışları ile ilgili olarak belirleyici bir etken olarak görülmediği sonucuna ulaşılmıştır.

Araştırma sonuçları incelendiğinde, paylaşımcı ebeveyn davranışları ölçeğinin alt boyutlarından “paylaşım, sosyal karşılaştırma ve olumsuz geri bildirim” boyutlarında annelerin sosyal medyada geçirdiği süreye göre annelerin paylaşım düzeylerinin farklılaşmakta olduğu, paylaşım alt boyutunda sosyal medyada daha az zaman geçiren ebeveynlerin paylaşımcı ebeveyn davranışları daha az iken sosyal medyada çok zaman geçiren ebeveynlerin paylaşımcı ebeveyn davranış düzeylerinin daha yüksek olduğu görülmektedir. Aslan (2022) tarafından yapılan çalışmanın bulguları da bu çalışmanın bulgularını desteklemektedir. Gerçekleştirdiği çalışmanın sonucunda ebeveynlerin sosyal medyayı kullanma düzeyleri, sosyal medyada kalma süreleri ile ebeveynlerin paylaşımcı ebeveyn davranışları arasında doğrudan bir ilişkinin olduğu sonucuna ulaşmıştır (Aslan, 2022). Araştırmacının elde ettiği bu bulgular bu çalışmanın bulguları ile de örtüşmektedir. Benzer bir sonuç Söğütü (2024) tarafından gerçekleştirilen araştırmada da saptanmış olup, gerçekleştirdiği çalışmanın neticesinde, gün boyu sosyal medyada geçirilen sürenin ebeveynlerin paylaşım davranışı ile ilişkili olduğunu, sosyal

medyada uzun süre geçiren ebeveynlerin paylaşım davranışının daha yüksek olduğunu saptamıştır (Sögütlü, 2024). Araştırmacının elde ettiği bu sonuçlar bu çalışmanın bulgularını da desteklemektedir. Sosyal medyayı kişisel tecrübe ve deneyimlerden faydalanmak maksadıyla kullanan ebeveynlerin paylaşımcı ebeveyn davranışlarının daha yüksek olduğu düşünülebilir. Zira ebeveynler, sosyal medyayı ebeveynlik ve çocuk yetiştirme konusunda, bilgi edinme amacıyla kullanabilmekte ve benzer tecrübelerle sahip bireylerle sanal gruplar oluşturabilmektedir.

Araştırma sonuçları incelendiğinde, araştırmaya katılan annelerin benlik saygısı düzeylerine ilişkin puanların ortalamalarının ortalamanın üzerinde olduğu görülmektedir. Bu çalışmanın bulguları ile benzerlik gösteren bir başka çalışma Aydın vd. (2019) tarafından gerçekleştirilmiş olup, araştırmacılar gerçekleştirmiş olduğu çalışmanın sonucunda araştırmaya katılan annelerin benlik saygısı düzeylerinin orta düzeyde olduğu sonucuna ulaşmış olup (Aydın vd., 2019), araştırmacıların elde ettiği bu sonuçlar bu çalışmanın da bulgularını destekler mahiyettedir. Annelerin benlik saygısının orta düzeyin üzerinde olması, annelerin ebeveynliğe yönelik tutumlarının olumlu yönde olduğu ve annelerin kendilerini ebeveyn olarak yeterli bulduğunu söyleyebiliriz (Babaroğlu, 2025).

Araştırma sonuçları incelendiğinde, annelerin benlik saygısı düzeylerinin annelerin yaşlarına göre farklılaşmamakta olduğu görülmektedir. Bu araştırmanın bulguları ile örtüşen bir başka çalışma Babaroğlu (2025) tarafından gerçekleştirilmiş olup, çalışmasında yaş değişkeninin katılımcıların benlik saygısı algıları üzerinde belirleyici bir etken olmadığı sonucuna ulaşmıştır (Babaroğlu, 2025). Araştırmacının elde ettiği bu bulgular bu çalışmanın bulguları ile de benzeşmektedir. Özkan (1994) tarafından yapılan çalışmada da bezer sonuçlara ulaşılmıştır. Yapmış olduğu çalışmada benlik saygısı ile yaş arasında herhangi bir ilişki olmadığını saptamıştır (Özkan, 1994). Araştırmacının elde ettiği bu sonuçlar bu çalışmanın bulgularını da desteklemektedir. Araştırmada katılımcıların benlik saygısına yönelik algılarının katılımcıların yaşına göre değişmemesinin temelinde bu çalışmanın yetişkin bireylerle yapılmasının ve benlik saygısının yetişkinlik döneminde tamamen pekişmesinden kaynaklandığı düşünülmektedir. Zira benlik saygısı yaşamın ilerleyen yıllarında yerleşik hale gelmektedir (Tözün, 2010).

Araştırma sonuçları incelendiğinde, çalışan annelerin benlik saygılarının çalışmayan annelerin benlik saygılarından daha yüksek olduğu görülmektedir. Tüysüz (2015) tarafından gerçekleştirilen çalışmanın sonuçları da bu araştırmanın sonuçları ile örtüşmekte olup, gerçekleştirdiği çalışmanın sonucunda çalışan annelerin benlik saygısı düzeylerinin çalışmayan annelerin benlik saygısı düzeyinden yüksek olduğunu saptamıştır (Tüysüz, 2015). Benzer bir

şekilde Gezici ve Güvenç (2003) tarafından yapılan çalışmanın bulguları da bu çalışmanın bulguları ile örtüşmekte olup, araştırmacılar uzmanlık gerektiren bir işte çalışan kadınların çalışmayan kadınlara oranla ya da vasıfsız işçi olarak çalışan kadınlara oranla benlik saygılarının daha yüksek olduğu sonucuna ulaşmıştır. Bu durum esasen, kadınların uzmanlık gerektiren bir işte çalışmasının kadının kişisel sağlık ve yeterlilik duygusunu artırdığının ve böylece özdeğere katkıda bulunduğunun bir göstergesidir (Gezici ve Güvenç, 2003).

Araştırma sonuçları incelendiğinde, araştırmaya katılan annelerin benlik saygılarına yönelik algılarının onların öğrenim durumuna göre farklılaşmadığı görülmektedir. Balat ve Akman (2004) tarafından yapılan çalışmanın bulguları da bu araştırmanın sonuçları ile örtüşmekte olup, gerçekleştirilen çalışmanın sonucunda katılımcıların benlik saygısı düzeylerinin katılımcıların eğitim düzeyine göre farklılaşmadığı sonucuna ulaşılmıştır (Balat ve Akman, 2004). Ancak Saraçlı (2021) tarafından yapılan araştırmanın bulguları ile farklılaşmaktadır. Araştırmacı gerçekleştirdiği araştırmanın sonucunda ortaöğretim ve altı eğitim seviyesindeki katılımcıların benlik saygısı düzeylerinin, daha üst eğitim kademesindekilerine göre daha düşük olduğu sonucuna ulaşmıştır (Saraçlı, 2021). Benzer şekilde Yılmaz (2019)'ın çalışmasında da öğrenim düzeyleri arttıkça benlik saygısı artmakta olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu araştırmanın bulguları ile örtüşmeyen başka bir çalışma Saygılı vd. (2021) tarafından gerçekleştirilmiş olup araştırmacılar yapmış olduğu çalışmanın neticesinde araştırmaya katılan katılımcıların eğitim düzeyi arttıkça benlik saygısı düzeyinin de arttığı sonucuna ulaşmıştır (Saygılı, Kesecioğlu ve Kırıkaş, 2015). Bu bağlamda araştırmacıların elde ettiği bu sonuçlar bu araştırmanın bulguları ile ayrılmaktadır.

Araştırmaya katılan annelerin benlik saygısı ile paylaşımcı ebeveyn davranışlarının sosyal karşılaştırma boyutları arasında istatistiki olarak anlamlı bir ilişkinin olduğu, benlik saygısı ile sosyal karşılaştırma boyutları arasında olumlu yönde düşük düzeyde bir ilişkinin mevcut olduğu görülmektedir. Benzer bir şekilde Günüş (2020) tarafından yapılan çalışmaların bulguları da bu araştırmanın bulguları ile örtüşmekte olup, çalışmasının neticesinde annelerin paylaşımcı ebeveyn (sharenting) davranışları ile benlik saygıları arasında bir ilişkinin olduğunu saptamıştır. Sarıkoç (2021) bu durumun temelinde sosyal medyada paylaşım yapan ebeveynlerin çevrelerinden aldıkları onay, kendilerini daha değerli hissetmeleri ve ego tatminin yattığını ifade etmektedir (Sarıkoç, 2021). Esasen bu paylaşımlarda çocuk ön planda gibi gözükse de bu paylaşımların esas odak noktası ebeveynlerin kendi benliklerine yönelik bir sunum olup, ebeveynler bu paylaşımları kendi ebeveynliğinin mükemmelliğini iletmek ve ebeveynliğine yönelik onay ve kabuller için bu paylaşımları bir araç olarak kullandığı yorumu

yapılabilir. Ebeveynler bu paylaşımlarla kendi ideal benliğini sunarken, esasen kendi yeteneklerini ve becerilerini de sergilemektedir (Hassan, 2022). Esasen ebeveynlerin bu paylaşımlarında çocuklara ait içerikler ön plana çıksa da bu paylaşımlar ebeveynlerin kişisel benliklerine yönelik temsiller sunmaktadır. Bu paylaşımlarda “ideal ebeveyn” olarak ebeveynin neler ortaya koyduğu ve nelere ulaştığı hakkında bilgiler sunmaktadır. Bu da ebeveynlerin sanal platformlarda benlik sunumu isteği ile hareket ederek bu paylaşımlarda merkezde yer almasına ve çocukların daha geniş anlatılarda çevresel bir nesne hâline gelmesine yol açtığı düşünülebilir (Holiday vd., 2022’den aktaran Baloğlu, 2023)

5.2. Öneriler

5.2.2. Uygulamaya Yönelik Öneriler

Araştırmada elde edilen bu sonuçlar ışığında,

- ✓ Ebeveynlerin dijital anne ve babalık hususunda bilgilendirilmesi ve dijital ebeveynlik becerilerinin geliştirilmesi hususunda çalışmaların yapılması
- ✓ Ebeveynlerin sanal ortamlarda çocuklarına ait bilgi, belge ve değişik içerikler paylaşmasının olası riskleri ve mahzurları hakkında ebeveynlerin bilinçlendirilmesine ilişkin Milli Eğitim Bakanlığına bağlı okullarda velilere yönelik danışmanlık hizmetlerinin verilmesi
- ✓ Ebeveynlerin benlik saygılarını geliştirecekleri aile eğitim programlarının hazırlanması önerilmektedir.

5.2.3. Araştırmaya Yönelik Öneriler

- ✓ Gelecek araştırmalarda araştırmacılara, dijital ebeveynlik, paylaşımcı ebeveyn davranışları ve benlik saygısı arasındaki ilişkilerin daha detaylı bir biçimde ele alındığı nitel bir çalışmanın yapılması önerilmektedir.
- ✓ Araştırma neticesinde ebeveynlerin benlik saygısı ile paylaşımcı ebeveyn davranışları arasında anlamı, düşük düzeyde bir ilişkinin olduğu ortaya çıkmış olup, bu noktada ebeveynlerin benlik saygıları ile ilişkisi olduğu düşünülen başka değişkenlerin de araştırılması önerilmektedir.

KAYNAKÇA

- Acun Kapıkıran, N. ve Güzel, N. C. (2021). İki boyutlu benlik saygısı: diğer benliklerle ilişkisi. *Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 21(4), s. 1294-1310.
- Akçagöz, H. (2017). *Çalışan kadınların, benlik kavramı ile depresyon durumunun incelenmesi benlik kavramı ve ideal benlik kavramı arasındaki fark ile depresyon durumunun değişkenler açısından belirlenmesi*. (Tez No. 460741) [Yüksek Lisans Tezi, Üsküdar Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Akıncı Vural, Z. B. ve Bat, M. (2010). Yeni bir iletişim ortamı olarak sosyal medya: Ege Üniversitesi iletişim fakültesine yönelik bir araştırma. *Yaşar Üniversitesi E-Dergisi*, 5(20), s. 3348-3382.
- Alemdar, E. ve Kahraman, S. (2023). Annelerin paylaşılan ebeveynlik (Sharenting) eylemlerini inceleyen ölçek geliştirme çalışması. *International Journal of Social Sciences and Education Research*.
- Amon, M. J., Kartvelishvili, N., Bertenthal, B. I., Hugenberg, K. ve Kapadia, A. (2022). Sharenting and childrens privacy in the united states: parenting style, practices, and perspectives on sharing young children's photos on social media. *In Proceedings of the ACM on Human-Computer Interaction*, 6, s. 1-34.
- Aslan, S. (2022). *Ebeveynlerin çocuklarıyla ilgili sosyal medya paylaşımlarının (sharenting) incelenmesi*. (Tez No. 714110) [Yüksek Lisans Tezi, İnönü Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Avcı, Ö. (2024). *Sosyal Medya bağımlılığının benlik sunumuna etkisinde yaşam doyumunun aracılık rolü*. (Tez No. 714110) [Yüksek Lisans Tezi, Hacı Bayram Veli Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Aydemir, A. (2021). Mahremiyetten rızaya dijital albümler “Instagram Örneği”. *İletişim Kuram ve Araştırma Dergisi*, 54, s. 115-140.
- Aydın, A., Tedik, S. E., Üst Taşgın, Z. D. ve Buko, G. (2019). Doğum sonu dönemde annelerin algıladıkları sosyal destek ile benlik saygısı arasındaki ilişki. *Anadolu Hemşirelik ve Sağlık Bilimleri Dergisi*, 22(2), s. 87-94.

- Babaroğlu, A. (2025). Mothers' Self-Esteem and maternal attitudes. *Cyprus Turkish Journal of Psychiatry & Psychology*, 7(1), s. 32-38.
- Balat, G. U. ve Akman, B. (2004). Farklı sosyo-ekonomik düzeydeki lise öğrencilerinin benlik saygısı düzeylerinin incelenmesi. *Fırat üniversitesi sosyal bilimler dergisi*, 14(2), 175-183.
- Bailey, J. A. (2003). Self Image, Self-Concept, and Self-Identity Revisited. *Journal of The National Medical Association*, 95(5), s. 383-386.
- Balaban, H. Ö. (2022). Ebeveynlerin sharenting davranışlarını yordayan demografik, sosyal ağ yapısı ve instagram kullanımı ile ilgili faktörler. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar-Current Approaches in Psychiatry*; 14(1), s. 28-36
- Baloğlu, E. (2023). Instagram çağının dijital ebeveynleri: sharenting bağlamında bir inceleme. *TRT Akademi*, 08(19) , s. 766-785.
- Bare, C. (2020). *The Undisclosed dangers of parental sharing on social media: a content analysis of sharenting images on instagram*. Electronic Theses and Dissertations. Paper 3732., <https://dc.etsu.edu/etd/3732>.
- Bartholomew, M. K., Schoppe-Sullivan, S. J., Glassman, M., Dush, C. M. ve Sullivan, J. M. (2012). New Parents' Facebook Use at the Transition to Parenthood. *Family Relations*, 61(3), s. 455-469.
- Baştemur, Ş. ve Kurşuncu, M. A. (2022, Doi: 10.48146/odusobiad.1137855). Sharenting: why parents share their children' photos on social media?. *ODÜ Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi*, 12(3), s. 2911-2928.
- Baştemur, Ş., Borucu, D. H. ve Bulut, S. (2021). Ebeveynlerin çocuklarının fotoğrafını sosyal medyada paylaşmasının (sharenting) psikolojik sonuçları: bir sharenting olgu incelemesi. *Çocuk ve Gençlik Ruh Sağlığı Dergisi*, 28(2), s. 166-173.
- Baym, N. K. (2015). Social media and the struggle for society. *Social Media + Society*, s. 1–2.
- Blum-Ross, A. ve Livingstone, S. (2017). Sharenting: parent blogging and the boundaries of the digital self. *London School of Economics and Political Science Research Online*, 15 (2), s. 110-125.
- Boyatzis, R. E. ve Akrivou, K. (2006). The ideal self as the driver of intentional change. *Journal of Management Development* 25(7), s. 624 - 642.

- Brosch, A. (2016). When the child is born into the Internet: sharenting as a growing trend among parents on Facebook. *The New Educational Review*, 43(1), s. 225-235.
- Brosch, A. (2018). Sharenting – why do parents violate their childrens privacy? *The new educational review*, s. 75-85.
- Burger, J. M. (2019). *Personality*. Boston: Cengage.
- Büyüköztürk, Ş. (2009). *Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı; istatistik, araştırma deseni spss uygulamaları ve yorum*. Pegem Akedemi Yayınevi..
- Büyüköztürk, Ş., Çakmak, E., Akgün, Ö., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2009). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Pegem Akedemi Yayınevi.
- Can, N. (2022). Çocuğun sanal cinsel istismarı. *Türkiye Adalet Akademisi Dergisi*, 50, s. 115-138.
- Chadha, A., Kumar, V., Kashyap, K. ve Gupta , M. (2021). Deepfake: An Overview. P. K. Singh, S. T. Wierzchoń, S. Tanwar, M. Ganzh ve J. J. Rodrigues içinde, *Proceedings of Second International Conference on Computing, Communications, and Cyber-Security: Lecture Notes in Networks and Systems* (s. 557-566). Singapore: https://doi.org/10.1007/978-981-16-0733-2_39: Springer.
- Coşan, B. (2022). Web 1.0'dan Web 3.0'a mahremiyetin dönüşümü ve dezavantajlı gruplar açısından muhtemel sonuçları. *Çalışma ve Toplum*, 4, s. 2639-2662.
- Courtney, E. A. ve Nash, J. (2024). *What is Self-Image in Psychology? How Do We Improve it?* <https://positivepsychology.com>: <https://positivepsychology.com/self-image/> adresinden alındı
- Çetin, A. I. (2024). *Anneden algılanan narsizm ile ilişki doyumu, ideal benlik, gerçek benlik ve romantik ilişki obsesyon ve kompulsiyonları arasındaki ilişkinin incelenmesi* . [Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Aydın Üniversitesi Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Çimke, S., Gürkan, D. Y. ve Polat, S. (2018). Sosyal Medyada Çocuk Hakkı İhlali: Sharenting. *Güncel Pediatri*16(2), s. 261-267.
- Çoban, İ. ve Doğan, A. (2022). Sosyal medya ebeveynliği: Ebeveynlerin sosyal medya davranışları üzerine bir derleme. *Nesne*, 10(24), 264-277

- Doğan, T. (2011). İki boyutlu benlik saygısı: Kendini Sevme/Özyeterlik Ölçeği'nin Türkçe uyarlaması, geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Eğitim ve Bilim*, 36(162), s. 126-137.
- Duggan, M., Lenhart, A., Lampe, C. ve Ellison, N. B. (2015, July). *Parents and social media*. pew research center: <http://www.pewinternet.org/2015/07/16/parents-and-social-media/> adresinden alındı
- Duygulu, S. (2019). Sosyal medyada çocuk fotoğrafı paylaşımlarının mahremiyet ihlali ve çocuk istismarı açısından değerlendirilmesi. *TRT Akademi*, 4(8), s. 428-487.
- Erişir, R. M. ve Erişir, D. (2018). Yeni medya ve çocuk: instagram özelinde “Sharenting” (“Paylaşanabalık”) Örneği. *Yeni Medya*, (4-5), s. 50-64.
- Esgin, Y. ve Eken, İ. (2020). Sharenting bağlamında ebeveynlerin sosyal medya kullanımı ve çocukların mahremiyet hakları üzerine bir inceleme. *Sosyal Medya Psikolojisi*. içinde Nobel Akademik Yayıncılık.
- Eyrice, E. C. (2022). *Sharenting davranışı (paylaşan ebeveynlik) ve ebeveyn farkındalığı: 2021 Türkiye örnekleme*. (Tez No. 749326) [Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Gautam, A. K. ve Abhishek Bansal. (2022). Performance Analysis of Supervised Machine Learning Techniques For Cyberstalking Detection in Social Media. *Journal of Theoretical and Applied Information Technology*, 100(2), s. 449-461.
- George, D. ve Mallery, P. (2022). *IBM SPSS Statistics 27 Step by Step; A Simple Guide and Reference*. New York: Routledge.
- Gezici, M. ve Güvenç, G. (2003). Çalışan kadınların ve ev kadınlarının benlik-algısı ve benlik-kurgusu açısından karşılaştırılması. *Türk Psikoloji Dergisi*, 18(51), s. 1-14.
- Gibson, L. ve Hanson, V. L. (2013). ‘Digital motherhood’: how does technology support new mothers? *conference on human factors in computing systems* (s. 313-322). <https://doi.org/10.1145/2470654.2470700>: University of Dundee.
- Giddens, A. (1991). *Modernite ve Bireysel-Kimlik: Geç Modern Çağda Benlik ve Toplum*. İstanbul: Say Yayınlan.
- Goffman, E. (2004). *Günlük yaşamda benliğin sunumu*. İstanbul: Metis.
- Günüç, S. (2020). Sharenting eyleminin psikolojik açıdan değerlendirilmesi: türk ve ingiliz annelerinin karşılaştırılması. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*; 12(1), s. 281-297.

- Gürbüz, S. ve Şahin, F. (2018). *Sosyal bilimlerde araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayınevi.
- Hair, Jr., J. F., Hult, G. T., Ringle, C. M. ve Sarstedt, M. (2022). *A primer on partial least squares structural equation modeling (PLS-SEM)*. London: SAGE Publications.
- Hassan, S. (2022). Examining the phenomenon of sharenting. *Canadian Journal of Family and Youth*, 14(2), s. 266-271.
- Hogg, M. A. ve Vaughan, G. M. (2018). *Social Psychology*. New York: Pearson.
- Irtelli, F., Durbano, F. ve Mar, B. (2021). The Real Self and the Ideal Self. *InTechOpen*.
- Kahyaoğlu, M. (2023). Çalışanların sergiledikleri duygusal emek düzeyinin, benlik saygısı ve iş tatminine etkisinde, iş bcerikliliğinin düzenleyici rolü. (Tez No. 838654) [Yüksek Lisans Tezi, Hasan Kalyoncu Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi
- Kaplan, A. M. ve Haenlein, M. (2010). Users of the world, unite! The challenges and opportunities of Social Media. *Business Horizons*, s. 59-68.
- Kopuz, T. (2021). *Ebeveynlerin dijital dünyada paylaşımları: Sharenting*. (Tez No. 681658) [Yüksek Lisans Tezi, Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Kopuz, T., Turgut, Y. E. ve Aslan, A. (2022). Sharenting: kavramsal bir çözümleme. *Intermedia International e-Journal*, 9(17), 379-390.
- Kumar, S., Ramachandran, P. ve Arun, J. (2023). Psychological impact of sharenting: a comprehensive review. *EPRA International Journal of Multidisciplinary Research (IJMR)*, 9(11), s. 266-268.
- Latipah, E., Kistoro, H. A., Hasanah, F. F. ve Putranta, H. (2020). Elaborating Motive and psychological impact of sharenting in millennial parents. *Universal Journal of Educational Research*, 8(10), s. 4807-4817.
- Lawrence, D. (2006). *Enhancing Self-Esteem in The Classroom*. London: Paul Chapman Publishing.
- Lazard, L., Rose Capdevila, C. D. ve Abigail Locke, S. R. (2019). Sharenting: pride, affect and the day-to-day politics of digital mothering. *Social and Personality Psychology Compass*, 13(4), 124-143.

- Liman, M. (2020). *Okulöncesi eğitime devam eden çocuğu olan ebeveynlerin sosyal medya kullanımları, benlik kurguları ve ebeveynlik stilleri arasındaki ilişkiler*. (Tez No. 633822) [Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Maltz, M. (1964). *The Magic Power of Self-image Psychology*. New York: Pocket Books.
- Maltz, M. (1964). *The Magic Power of Self-image Psychology*. New York: Prentice-Hall.
- Maltz, M. (1969). *Psycho-Cybernetics*. New York: Prentice-Hall.
- Oktan, V. (2014). Investigation of self-injurious behavior in adolescents in terms of risk-taking behavior and self-esteem. *Education and Science*, 39(175), s. 183-191.
- Orth, U. ve Robins, R. W. (2014). The development of self-esteem. *Current Directions in Psychological Science*, s. 381-387.
- Orth, U. ve Robins, R. W. (2022). Is high self-esteem beneficial? revisiting a classic question. *American Psychologist*, 77(1), s. 5– 17.
- Özkan, İ. (1994). Benlik saygısını etkileyen etkenler. *Düşünen Adam*:7(3), s. 4-9.
- Özkaya, P. (2023). Dijital dünyada çevrimiçi riskler, bilişim suçları ve mağdur çocuk. *Türkiye Adalet Akademisi Dergisi*, s. 13-42.
- Rosenberg, M. (1965). *Society an the adolescent self-image*. New Jersey: Princeton University Press.
- Rymanowicz, K. (2018, October 01). *Sharenting: The downside to posting about your children on social media*. [www.canr.msu.edu: https://www.canr.msu.edu/news/sharenting-the-downside-to-posting-about-your-children-on-social-media](https://www.canr.msu.edu/news/sharenting-the-downside-to-posting-about-your-children-on-social-media) adresinden alındı
- Saraçlı, S. (2021). *Türkiye'de yaşayan evli kadınların benlik saygısı düzeyleri ile evlilik tipleri ve aile iklimleri arasındaki ilişkilerin incelenmesi*. (Tez No. 693908) [Yüksek Lisans Tezi, Üsküdar Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Sarıkoç, F. (2021). *Genç yetişkinlerin sosyal medya bağımlılıkları, benlik saygısı ve beden algısı arasındaki ilişki*. (Tez No. 671304) [Yüksek Lisans Tezi, Biruni Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Saygılı, G., Kesecioğlu, T. İ. ve Kırıktaş, H. (2015). Eğitim düzeyinin benlik saygısı üzerindeki etkisinin incelenmesi. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 4(2), s. 210-217.

- Sevim, K. ve Artan, T. (2021). Yüksek ve Düşük Benlik Saygısını Etkileyen Faktörler. *Toplumsal Politika Dergisi*, 2(2), s. 109-121.
- Sorensen, M. J. (2006). *Breaking the Chain of Low Self-Esteem*. Sherwood: Wolf Publishing Co.
- Söğütlü, A. (2024). 3-6 yaş arasında çocuğu olan annelerin paylaşılan ebeveynlik, ebeveyn öz yetrlliliği ve aile uyumları arasındaki ilişkinin incelenmesi. (Tez No: 871078) [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Steinberg, S. B. (2017). Sharenting: children's privacy in the age of social media. *Emory Law Journal*; 66, s. 839-884.
- Taşdelen, V. (2017). *Benlik ve varoluş kierkegaard felsefesi üzerine bir inceleme*. Hece Yayınları.
- Tözün, M. (2010). Benlik saygısı. *Actual Medicine*; 18(7), s. 52-57.
- Turgut, C. (2021). Genişletilmiş benlik teorisi perspektifinde velayet altındaki küçüğün görüntüsünün sosyal ağ sitelerinde paylaşılmasının hukuki yönü: Sharenting. 7. *Uluslararası Asos Bildiri Kitapçığı* (s. 679-689). Asos Yayınevi.
- Tüysüz, E. M. (2015). *Çalışan kadın olmanın benlik saygısı ve ruh sağlığı üzerindeki olumlu veya olumsuz etkilerinin değerlendirilmesi. beykent üniversitesi sosyal bilimler enstitüsü*. (Tez No: 410250) [Yüksek Lisans Tezi, Beykent Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Western, D. (1985). *Self and society: narcissism, collectivism, and the development of morals*. Cambridge: Cabridge University Press.
- Yaltır, E. N. (2025). *Annelerin sosyal medya bağımlılığı ve paylaşılan ebeveynlhik arasındaki ilişki*. [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Yılmaz, B. (2019). 15-49 yaş arası evli kadınlarda gebelik sayısı, beden imajı ve benlik saygısı arasındaki ilişki. (Tez No: 608599) [Yüksek Lisans Tezi, Sağlık Bilimleri Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Yüksel, H. (2021). Sharenting bağlamında sosyal medyada çocuk imajının inşası. *Akademik Düşünce Dergisi*, 4, s. 50-68.

EKLER

Ek 1. Tez Öneri Onayı

	T.C. AKSARAY ÜNİVERSİTESİ SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ YÖNETİM KURULU KARAR ÖRNEĞİ	Doküman No	KYS-FRM-102	
		İlk Yayın Tarihi	30.04.2018	
		Revizyon Tarihi	30.04.2018	
		Revizyon No	00	
		Sayfa No	4/2	

Tarih	Toplantı Sayısı	Karar No	Saat	Özü
14.09.2023	39		14.00	

Karar No: 2023/39-02

Temel Eğitim Anabilim Dalı Başkanlığı'nın, 08.09.2023 tarih ve 860811 sayılı yazısına istinaden, Temel Eğitim Anabilim Dalı Okul Öncesi Eğitimi Tezli Yüksek Lisans Programı 222241406 numaralı öğrencisi **Selvi BAŞTUĞ'un**, tez öneri formu ve tez konusu görüşüldü.

Temel Eğitim Anabilim Dalı Başkanlığı'nın, 08.09.2023 tarih ve 860811 sayılı yazısına istinaden, Temel Eğitim Anabilim Dalı Okul Öncesi Eğitimi Tezli Yüksek Lisans Programı 222241406 numaralı öğrencisi **Selvi BAŞTUĞ'un**, tez danışmanı Prof.Dr.Şükran KILIÇ'ın önerisi, Anabilim Dalı Başkanının uygun görüşü ile **"Okul Öncesi Dönemde Çocuğu Olan Annelerin Paylaşan Ebeveynlik(Sharenting)Davranışı ve Benlik Saygısı Arasındaki İlişkinin İncelenmesi"** konulu tez önerisinin kabulünün uygun olduğuna ve öğrencinin tez önerisini Ulusal Tez Merkezi tez veri giriş bölümüne yüklemesine katılanların oy birliğiyle karar verilmiştir.

ASLI GİBİDİR
14.09.2023
YAZIM GÖRSELUT
Enstitü Sekreteri

Ek 2. Etik Kurul Onayı

Başvurunuz Hk.

T.C.
AKSARAY ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
İnsan Araştırmaları Etik Kurulu

Sayın: Selvi BAŞTUĞ

“Okul Öncesi Dönemde Çocuğu Olan Annelerin Paylaşan Ebeveynlik (Sharenting) Davranışı ve Benlik Saygısı Arasındaki İlişkinin İncelenmesi” başlıklı 2024/01-23 protokol numaralı başvuru 28.02.2024 tarihli toplantıda kurulumuz tarafından incelenmiş, Üniversitemiz İnsan Araştırmaları Etik Kurulu Yönergesi’nde belirtilen etik ilkelere **uygun olduğuna** toplantıya katılan üyelerin oy birliği ile karar verilmiştir.

Bilgilerinize rica ederim.

Prof. Dr. Eyup AKIN
Aksaray Üniversitesi
İnsan Araştırmaları Etik Kurulu Bşk.

Ek 3. Milli Eğitim İzin Onayı

T.C.
AKSARAY VALİLİĞİ
İl Milli Eğitim Müdürlüğü

Sayı : E-76490249-605.01-99889350
Konu : Veri Toplama ve Anket İzni

01.04.2024

AKSARAY ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜNE

İlgi: Valilik Makamının 29/03/2024 tarihli ve E-76490249-605.01-99857339 sayılı Onayı.

Üniversiteniz Sosyal Bilimler Enstitüsü Temel Eğitim Anabilim Dalı Tezli Yüksek Lisans Programı öğrencisi Selvi BAŞTUĞ'un "**Okul Öncesi Dönemde Çocuğu Olan Annelerin Paylaşan Ebeveynlik (Sharenting) Davranışı ve Benlik Saygısı Arasındaki İlişkinin İncelenmesi**" konulu veri toplama ve anket çalışması ile ilgili ilgi Valilik Makamı Onayı yazımız ekinde gönderilmiştir. Bilgilerinizi arz ederim.

Metin ALPASLAN
İl Milli Eğitim Müdürü

Ek: İlgi Onay (1 Adet)

Bu belge güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Adres : İl Milli Eğitim Müdürlüğü Yeni Sanayi Mah. E-90 Bulv. No:47
Valilik Ek Nolu Hizmet Binası
Telefon No : 0 (382) 213 68 40
E-Posta: arge68@meh.gov.tr
Kep Adresi : meh@ku01.kep.tr

Belge Doğrulama Adresi : <https://www.turkiye.gov.tr/meh-abya>

Bilgi için: Nurdan ANDAÇ
Unvan : Programcı
Faks:3822136814

Bu evrak güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır. <https://evrak.sorgu.meb.gov.tr> adresinden 2d14-630a-3882-befd-182a kodu ile teyit edilebilir.

Ek 4. Benlik Ölçeği

Aşağıda benlik eylemlerinizi ve bu eylemlerin psikolojik ve sosyal boyutlarına dair ifadeler verilmiştir. Lütfen size uygun olan yanıtı işaretleyiniz.

		Hiç Uygun Değil	Uygun Değil	Biraz Uygun	Uygun	Tamamen Uygun
1	Kendimi değersiz görmeye eğilimliyim.					
2	Yaptığım işlerde oldukça yeterliyim.					
3	Kendimle oldukça barışığım.					
4	Uğrunda çaba gösterdiğim hemen her işi başarabilirim.					
5	Kendi değerimden eminim.					
6	Kendimle ilgili düşünmek kimi zaman hoşuma gitmez.					
7	Kendime karşı olumsuz tutum içindeyim.					
8	Bazen benim için önemli olan şeyleri başarmakta zorlanırım.					
9	Kendimden gayet memnunum.					
10	Zorluklarla başa çıkmada bazen yetersiz kalırım.					
11	Kendi kişisel değerimden asla şüphe duymam.					
12	Birçok konuda oldukça başarılıyım					
13	Hedeflerimi gerçekleştirmede bazen başarısız olurum.					
14	Çok yetenekliyim					
15	Kendime yeterince saygım yoktur.					
16	Keşke yaptığım işlerde daha becerikli olsam.					

Ek 5. Paylaşan Ebeveynlik Ölçeği

Aşağıda paylaşan ebeveynlik eylemlerinizi ve bu eylemlerin psikolojik ve sosyal boyutlarına dair ifadeler verilmiştir. Lütfen size uygun olan yanıtı işaretleyiniz.

		1	2	3	4	5
1	Sosyal medyada çocuğumla ilgili paylaşım (fotoğraf/video/yazı) yaparım.					
2	Sosyal medyada çocuğumla ilgili paylaşım (fotoğraf/video/yazı) yapmayı doğru buluyorum.					
3	Sosyal medyada çocuğumla ilgili paylaşımlarımı (fotoğraf/video/yazı) keyifli / eğlenceli bulduğum için yaparım.					
4	Sosyal medyada çocuğumla ilgili paylaşımlar (fotoğraf/video/yazı) ev yaşantımızı (yemek/etkinlik/oyun) içerir.					
5	Sosyal medyada çocuğumla ilgili paylaşımlar (fotoğraf/video/yazı) özel günleri içerir.					
6	Sosyal medyada çocuğumla ilgili paylaşımlar (fotoğraf/video/yazı) seyahat anılarımızı içerir.					
7	Sosyal medyada çocuğumla ilgili paylaşımlara (fotoğraf/video/yazı) gelen beğeni ve olumlu yorumlar beni mutlu eder.					
8	Sosyal medyada çocuğumla ilgili paylaşımlara (fotoğraf/video/yazı) gelen beğeni ve olumlu yorumlar beni motive eder.					
9	Sosyal medyada çocuğumla ilgili paylaşımlara (fotoğraf/video/yazı) gelen beğeni ve olumlu yorumlar beni gururlandırır.					
10	Sosyal medyada çocuğumla ilgili paylaşımlara (fotoğraf/video/yazı) gelen beğeni ve olumlu yorumlar beni rahatlatır.					
11	Sosyal medyada çocuğumla ilgili paylaşımlara (fotoğraf/video/yazı) gelen olumsuz yorumlar/ eleştiriler beni endişelendirir.					
12	Sosyal medyada çocuğumla ilgili paylaşımlara (fotoğraf/video/yazı) gelen olumsuz yorumlar/eleştiriler beni öfkelenendirir.					
13	Sosyal medyada çocuğumla ilgili paylaşımlara (fotoğraf/video/yazı) gelen olumsuz yorumlar/eleştiriler beni korkutur.					
14	Sosyal medyada takip ettiğim anne-çocuk içerikleri beni yetersiz hissettiriyor.					
15	Sosyal medyada takip ettiğim anne-çocuk içerikleri beni baskı altında hissettiriyor.					
16	Sosyal medyada takip ettiğim anne-çocuk içerikleri kendimi diğer ebeveynlerle karşılaştırmaya yönlendirir.					
17	Sosyal medyada takip ettiğim anne-çocuk içerikleri, çocuğumu akranlarıyla karşılaştırmaya yönlendirir.					
	1-Hiçbir zaman, 2-Nadiren, 3-Bazen, 4-Sıklıkla, 5-Her zaman					

AKSARAY ÜNİVERSİTESİ TEZ DEĞERLENDİRME FORMU		
Öğrencinin Adı Soyadı: Selvi BAŞTUĞ		EYET
Kapak		
1	Tez başlığı, tutanaktaki başlıkla aynı mı?	
2	Kapaktaki ay ve yıl savunmaya girilen tarihle tutarlı mı?	
3	Kapak format kılavuzdaki kapak formatına uygun mu?	
4	Kapakta yazılan tüm yazılar doğru olarak verilmiş mi?	
İçindekiler		
5	Sayfa numaraları tam verilmiş mi?	
6	Şekil, çizelge vb. listeleri verilmiş mi? Sıralaması doğru mu?	
7	Özet, abstract, giriş, sonuçlar vb. bölümler var mı?	
8	Yazım hataları kontrolü yapıldı mı?	
Giriş		
9	Hazırlanan tezin önemini anlatıyor mu?	
10	İkinci ve üçüncü dereceden başlık içermemeli kuralına uyuldu mu?	
Özet/Abstract		
11	Kılavuza uygun mu?	
12	Ay ve yıl savunmaya girilen tarihle tutarlı mı?	
13	Özet; tek sayfa, tek aralık, tek paragraf kuralına uygun olarak yazıldı mı?	
14	Bilim kodu, sayfa adedi, anahtar kelimeler ve tez danışmanı yazıldı mı?	
Kaynakça		
15	Kaynakların tamamına metin içinde atıf yapıldı mı?	
16	Kaynak formatı kılavuzdaki kaynak formatına uygun olarak hazırlanmış mı?	
17	Atıf formatı kılavuzdaki atıf formatına uygun mu?	
Atıf Yöntemi APA 7 ☐ CMS ☐ İSNAD ☐		
Genel Değerlendirme		
18	Etik beyan açıklaması okundu, uyuldu ve imzalandı mı?	
19	Kabul/Onay sayfası kılavuzdaki formata uygun olarak düzenlenmiş mi?	
20	Kabul /Onay sayfasında belirtilen oy birliği/oy çokluğu seçeneklerinden uygun olanı savunmayla tutarlı olacak şekilde belirlenmiş mi?	
21	Sayfa kenar boşlukları ve sayfa numaraları kılavuzdaki formatına uygun mu?	
22	Paragraf boşlukları ve metin satır aralığı kılavuza uygun olacak şekilde düzenlenmiş mi?	
23	Başlık yazımları kılavuzdaki başlık formatlarına uygun mu?	
24	Yazı tipi ve boyutu kılavuzdaki yazı tipi ve boyutu formatına uygun mu?	
25	Şekil, çizelge vb. açıklama ve numaralandırmaları kılavuzdaki formata uygun olarak yazılmış mı?	

İmza:

Danışman: Prof. Dr. Şükran KILIÇ